№ 46. Treschdeen, 17. Nowembrî. 1899.

Isnahk weenreis nedelâ.

Makfâ, Jelgawâ fanemot: par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makfâ, pahr pastu peesuhtot: par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija: Jelgawâ, J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru eelâ № 22.

Redakzijas adrese: Jelgawâ, Sakajâ eelâ № 15.

Latweeschu Awises.

Sludinajumus nem preti: Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantori, Kangihseru eelâ № 22; Rigâ: Hoerschelmana kga grahm. bodê, Leelâ Smilschu eelâ № 29 un J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Maksa par sludinajumeem: 8 kap. par sihku ratsu rindinu, preekschpusê 20 kap.; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru eelâ № 22. — Leepajâ: Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platscha; Sihmana Ruhjes gr. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnuscha eelâ № 36 un pee M. Peterfona. — Bauskâ: Ed. Drengera k. bodê. — Tukumâ: J. Birsgala kga grahm. pahrd. — Talsôs: H. Towa k. grahm. bodê. — Kuldigâ: Ferd. Bestborna k. grahm. bodê. — Wentspilî: Th. G. Antmana k. grahm. bodê. —

78. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Saldû: Fr. Kruhmina k. grahm. bodê un pee A. A. Ringait-Wehjsch. — Schagarê: Moses Itzigsohna k. leelnoguldituwâ. — Rigâ: W. F. Häckera drukatawâ, Palejas eelâ № 3; Hoerschelmana k. gr. bodê, Leelâ Smilschu eelâ № 29; J. E. C. Kapteina k. grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10. — Eeksch- un ahrsemê: Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — Walmeerâ: Trey'a k. grahm. bodê. — Walkâ: M. Rudolfa k. grahm. bodê. — Wes tam: pee zeen. mahzitajeem tiklab Widsemê, kâ ari Kursemê.

Ahrstu palihdsiba lauku eedsihwotajeem.

Ka weseliba zilweka dahrgakâ manta, tas jau sen teek daudsinats, bet dsihwê deemschehl scho pateesibu mas eewehro. Zihna pehz usturas paleek arweenu gruhtaka, mehs nemanot teekam eerauti drudschainahs sadsihwes elpâ, skrejam, strahdajam, puhlejamees, lai tik waretu apmeerinat wisas sawas dsihwes prasibas, nemas neluhkodamees, waj neeewehrodami, zik stipri muhsu spehki, zik isturiga muhsu weseliba. Pahrpuhleschanahs, pahrpuhleschanahs, pahrpuhleschanahs ... to redsam ik us soka, to leezina pahrpilditahs ahrstu usgaidamahs istabas, to leezina muhsu nerwosahs, noguruschahs sejas. Bet pa leelakai dakai tanîs gadijumôs, kad sahkam greestees pee ahrsta, ir par wehlu un ahrsts ar sawahm drapehm un pulwereem war tikai dsihwibu paildsinat, bet ne slimibu isahrstet. Un schai neweseligajai paaudsei seko zita, wehl wahrigaka un neisturigaka. Un ja tas, ko sazijam, pilnigi sihmejahs us pilsehtneekeem, tad tomehr ari lauzineeki naw sweikâ no schihs wispahrigahs likstas, kaut gan weseligais, spirgtais gaiss pehdejeem naw masais palihgs pret daschadahm slimibahm. Putekkainahs darbnizas, tumschee, neehrtee un slapjee dsihwokli, koti beeschi nelahgs dseramais uhdens — tee pilsehtâs allasch ir daschadu slimibu zehloni. No wisahm schihm kibelehm lauku eedsihwotaji issargati zaur sawu dsihwes eerihkojumu. Wispirms tee jau wisu deenu strahdâ swabadâ gaisâ, un tad lauzineeku tagadejee dsihwokli — pat wisusliktakee — wehl labaki par pilsehtas widejeem. Ari dseramais uhdens no kahrtigi eerihkotahm akahm ir daudz labaks, nekâ pilsehtâs, kur pawisam naw uhdenswadu, waj kur uhdens awoti stahw sakarâ ar daschadeem netihrumu grahwjeem. Tâ redsam, ka pilsehtâ war daudz weeglaki saslimt nekâ us laukeem. Tomdehl ari isskaidrojahs, ka mirstiba zaurmehrâ pilsehtâs leelaka, nekâ us laukeem. Tâ Kursemê*) ik us 1000 zilweku 13 gadu laikâ (no 1873.—1885. g.) ikgada zaurmehrâ miruschi:

a) pilsehtâs:

Bauskâ	26	zilweki
Wentspili	25	„
Aisputê	15	„
Kuldigâ	31	„
Leepajâ	36	„
Jelgawâ	26	„
Tukumâ	24	„
Jaun-Jelgawâ	26	„
Jehkabschtatê	25	„

b) us laukeem, aprinkôs:

Bauskas	17	zilweki
Wentspils	16	„
Aisputes	15	„
Kuldigas	16	„
Grobinas	16	„
Dobeles	17	„
Iluksts	15	„
Talsu	16	„
Tukuma	14	„
Jaun-Jelgawas	16	„

*) Pehz Kursemes Statistikahs komitejas sinahm.

Lai ari schihs sinas nepeenemtu us mata par dareisahm, jau tamdehl ween, ka tur mirstiba isnahk masaka, nekâ allasch mehdz rehkinat (17 us 1000), tomehr winas gaischi apstiprina augschâ issazitahs domas. Lai nu gan tâ pilsehtâ war weeglaki saslimt, nekâ us laukeem, tomehr tanî sinâ pilsehtneekeem labaki, ka teem weeglaki (wismasakais satiksmes sinâ) sasneegt ahrsta padomu un sahles, nekâ lauzineekeem. Sewischki nelaimes gadijumôs, pee eewainojumeem — ahtra ahrsta palihdsiba no koti leela swara. Tas pats sakams ari par daschadahm behrnu slimibahm, kâ difteriti, krupi un t. t., kur lauku eedsihwotaji tad tikai atminahs par ahrstu, kad jau wiss par wehlu. Un tas weegli isskaidrojams. Ahrsts un sahles reisehm atrodahs juhdsehm tahlu no slimneeka dsihwes weetas, satiksmes zeki, sewischki rudenôs un pawasarôs neween koti nelahgi, bet lahgeem, p. p. pluhdu laikâ pawisam teek pahrtraukti; masturigeem kautineem, kam pascheem naw sirga, tâ tad daschreis nemas naw eespehjams pee ahrsta nokluht, ne ari to mahjâs pahrwest. Tomehr ari us laukeem waretu daudz labati eerihkot ahrstu palihdsibu, ja tikai par to wairak ruhpetos. Weena zilweka puhlineem, sinams, tas naw padarams, bet muhsu pagastu sabeedribas, kuru pahrsinâ un rihzibâ atrodahs wairak lihdsekku, gan waretu schinî sinâ wairak darit, nekâ lihdz schim tahs darijuschas. Tas, protams, nesihmejahs us wiseem muhsu pagasteem, no kureem daschi ar apsinu puhlahs ispildit scho peenahkumu, bet atronahs ari tahdi, kas par ahrsta palihdsibu slimibas gadijumôs saweem lozekkeem neka naw darijuschi. Paluhkosimees us skaitkeem, kahdus mums statistika sneedz, zik leelas summas muhsu pagasti seedo no saweem eenehmumeem preeksch ahrstu palihdsibas. Schihs sinas sihmejahs us Kursemes pagasteem par 1893. gadu.

Aprinki:	Pagastu skaits:	Pagastu eenehmumi:	Ideewumi par ahrsteezibu:
Jelgawas	32	78,000 rbl.	4000 rbl.
Bauskas	22	47,000 „	3000 „
Wentspils	11	37,000 „	1500 „
Aisputes	30	52,000 „	4000 „
Kuldigas	23	45,000 „	5000 „
Grobinas	13	65,000 „	7000 „
Iluksts	17	26,000 „	850 „
Tukuma	29	49,000 „	4200 „
Jaun-Jelgawas	31	57,000 „	1000 „
Talsu	28	42,000 „	5900 „
Kopâ	236	496,000 rbl.	35550 rbl.

Tâ tad redsam, ka 236 pagasti (tagad 228) pee gandrihs 500,000 rbl. leeleem eenehmumeem isdewuschi ahrsteezibas labâ apmehram 36,000 rubku, t. i. kahdu 1/14 daku no wiseem eenehmumeem, waj rehkinot us katra pagasta apmehram 150 rbl. Schi summa pehz aprinkeem un pagasteem isdalahs koti neweenadi. Tâ redsam, ka isnahk no katra aprinka pagastu eenehmumeem us ahrsteezibu:

Jelgawas apr.	1/19	daka	waj	125	r. us pag.
Bauskas	1/16	„	„	136	„ „ „
Wentspils	1/24	„	„	136	„ „ „
Aisputes	1/13	„	„	133	„ „ „
Kuldigas	1/9	daka	waj	217	r. us pag.
Grobinas	1/9	„	„	538	„ „ „
Iluksts	1/30	„	„	50	„ „ „
Tukuma	1/11	„	„	144	„ „ „
Jaun-Jelgawas apr.	1/57	„	„	32	„ „ „
Talsu aprinki	1/8	„	„	185	„ „ „

No schihs tabeles redsam (dakas pee aprehkinaschanas atmestas), ka pirmajâ weetâ stahw Grobinas aprinkis, isdodams us ahrsteezibu us katra pagasta 538 rbl.; pehdejahs weetas eenem muhsu augschgalneeki: Ilukstes un Jaun-Jelgawas aprinki, pirmais — 50 rbl. us pagastu, otrs — 1/57 daku no wiseem eenehmumeem waj 32 rbl. us pagasta. Ja, ja, ne par welti ari schinîs aprinkôs daschadas mahntizibas un sahkoschanas wehl pilnôs seedôs! Bet ari muhsu ziti aprinki, kur eedsihwotaji daudz wairak attihstiti, newar lepotees ar dewibu schini leetâ. Tâ p. p. Dobeles aprinkis isdod tikai 125 rbl. us pagasta par ahrsteezibu. Ja nu atzeresimees, ka no schihs naudas teek algotas wezmahtes, tad sapratisim, ka taisni preeksch ahrsteezibas no tahs paleek gluschi maz, ja ne nemas.

Domaju, ka no peewesteem skaitkeem un aprahdijumeem gaischi redsams, ka lauku eedsihwotaji wehl nebuht naw apgahdati ar ahrstu palihdsibu tahdâ mehrâ, kâ wajadsibas to prasa. Tadehl apluhkosim tuwaku, kâ schi leeta buhtu eegrosama un labaki nokahrtojama.

Kâ sinams, lai isbehgtum no daschadahm slimibahm un lai buhtum isturigi dsihwes zihnâ, mums jarauga sawa meesa pehz eespehjas noruhdit, nostiprinat, nozeetinat. No peedsihwojumeem wiseem jau buhs sinams, ka spehzigs, weseligs zilweks weeglaki pahrzeesch un pahrlaisch daschadas gruhtas slimibas, nekâ slimigs, iswahrdsis un wahrigs zilweks. Tadehl mums wispirms jaruhpejahs par weselibas kopschanu. Mums japasihst pehz eespehjas zilweka meesa, winas usbuhwe, mums jasin, kas weselibai kaitigs, kas eeteizams, kas weizina winas nozeetinaschanos un kas to saboja. Mahtehm japrot sawi masinee kopt un weseli usaudsinat, bet newis kâ tagad aklâ mihlestibâ tos tiht un tschuntschinat, ka behrns tihri noslahpst, waj atkal sihdit no tahdas bleka pudeles, kas jau smird no tahleenes ... Schihs mahzibas par weselibas kopschanu mums waretu pasneegt ahrsti wispahrsaprotamôs, peewilzigôs preekschlasijumôs. Par to gahdat — ir muhsu paschwaldibas eestahschu augsts peenahkums. Wislabaki gan ahrsteem buhs sinams, kahdi puhlini ir ar tahdeem slimneekeem, kas weenigi wisu labu zer no drapehm un pulwerischeem, nemas neeewehrodami waj nekahrtigi ispildidami zitus ahrsta dotos padomus par weselibas kopschanu, kurai taisni pee daschahm eekschkigahm slimibahm peekriht wisleelakais swars. Schihs pawirschibas behdigee augki ir tee, ka slimiba welti eewelkahs un beigâs slimneeku eewed kapâ, ka peederigi galâ dod ruhktus wahrdus wispahrigi pret ahrsteem un sahlehm. Schi nebuhschana, pehz manahm domahm, waretu tikt nowehrsta zaur to, ja eedsihwotajeem tiktu pasneegtas kahdas mahzibas par zilweka meesas sastahwu un weselibas kopschanu. Muhsu tagadejee pagasta skolneeki skolas laiku pawada ar zitahm leetahm, un nobeigdami skolu neneeka nesin par zilweka meesas organu sastahwu un winu usdewumu. Wini naw mahzijuschees ne weselibu kopt, ne saudset, ne to zeenit. Naw brihnums, ka wini tadehl tik mas zeeni sawu un zita dsihwibu ... Muhsu paschwaldibas eestahschu rokâs nestahw schai leetâ ko par labu darit, tomehr par derigeem preekschlasijumeem preeksch peeauguscheem winas gan ko waretu darit. Zerams, ka muhsu ahrsti, par atlihdsinajumu, neatteiktos sawâs sinaschanâs dalitees ar tautas wairumu.

Tas buhtu weens darbs. Tomehr ari pate ahrstu sasneegschana un palihdsiba jaeekahrto labaki nekâ lihdz schim. Waretu jau weeglu sirdi dot muhsu pagasteem padomu, lai tee katrs peenem sawahm wajadsibahm ahrstu, ja nesinatu, ka muhsu pagastu eedsihwotaji jau tâ nes leelus upurus, algodami pagasta eerehdnus, usturedami skolas un nabagu mahjas, tâ ka winu (t. i. eedsihwotaju) maksaschanas spehjas tik tik jau naw issikuschas. Bet kas weenam pagastam naw eespehjams, to waretu isdarit sabeedrojotees pa wairakeem kopâ. Salikt rokas klehpi un aisbildinatees ar lihdsekku truhkumu ir tikpat weegli kâ lehtus padomus dot — bet ar to, protams, wajadsiba nebuhs apmeerinata, un tumsiba un nesinaschana pkaus sawus kweeschus, kâ lihdz schim pkahwuschas. Ronahs jaunas dsihwes wajadsibas, kuras newar atstaht neapmeerinatas, tadehl muhsu pagasteem jausmeklê ari jauni eenehmumu awoti. Kâ to isdarit — tas eekahrtojams pehz katra pagasta sewischkeem apstahkkeem. Daudsâs weetâs, kur pagasta eedsihwotaju satiksme ir laba ar weetejo dsimtkungu, pehdejee ari schini leetâ naw sawu labprahtigo roku leeguschi un, domajams, ari turpmak neleegs. Tâ Leel-Eezawâ, zaur grahfa Pahlena gahdibu, wisi pagasta eedsihwotaji, isnemot saimneekus un arendatorus, dabun ahrsta padomu un sahles par welti. Daudsu dsimtkungu labwehligâ istureschanahs stolu sinâ jau labi pasihstama. No sirds jawehlahs, lai tahda sirsniga satiksme, abahm pusehm par swehtibu, arweenu pastahwetu ...

Bet lihdz ar ahrsta palihdsibu stahw zeeschâ sakarâ jautajums par sahlehm, kuras, kâ sinams, pee mums daudzreis maksâ wehl dahrgaki, nekâ ahrsta padoms. Nabaga kautineem baschas neween ir par to, ko ahrstam samaksat, bet ari par to, ar ko sahles nopirkt. Ari te gruhti nahksees eerihkot tâ, ka sahles waretu gluschi par welti dabut. Buhtu jau leels atweeglinajums, kad muhsu pagasti eerihkotu tâ, ka apteekas scho pagastu lozekkeem atlaistu sahles par sinameem prozenteem lehtaki.

Muhsu pagastu paschwaldiba atrodahs tagad leelako teesu saimneeku, t. i. zaurmehrâ turigakahs schkiras rokâs. Bet wini koti malditos un daritu nepareisi, atstahdami gahjejus winu liktenim, waj teikdami, lai wini paschi sew palihdsahs. Pirmkahrt — katras wispahrigas eestahdes peenahkums ir gahdat wisu eedsihwotaju labâ, neeewehrojot schkiru un kahrtu starpibu. Otrkahrt — ari starp saimneekeem koti daudz ir tagad tahdu, kam gruhti peenahkahs samaksat ahrstam un par sahlehm. Treschkahrt — jo gruhtaks un masak apgahdats buhs gahjeju stahwoklis, jo wairak tas weizinahs gahjeju sapluhschanu pilsehtâs. Bet tas, kâ saimneekeem no peedsihwojumeem buhs labi sinams, nemas neeewehrojot, ka gahjejeem pascheem tas ir par postu, ari saimneekeem dara deesgan daudz nepatikschanu.

Paspahrnê.

Transwales republikas presidents Pauls Krügers.

Stefans Jahnis Pauls Krügers, tâ ir schi wihra pilns wahrds, kas tagad greesch wisu pasaules wehribu us sewi. Duhschigajam Transwales presidentam schini karâ ar Angkeem peeder swariga loma, un tadehl nebuhs neweetâ sihkakas sinas par wina personu.

Jau kâ 14 gadu wezs sehns Pauls Krügers nehmis dalibu daschâs zihnâs pret Afrikas meschoneem un 16 gadu wezs winsch jau tizis eezelts par sawa nowada pulzina wadoni. Tas ir gaischs peerahdijums, ka Krügers jau toreis ar sawu duhschibu un isturibu greesis us sewi sawu lihdzeedsihwotaju wehribu.

Pee Buhreem ir tahds eeradums, ka tee sawus dehlus, kamehr tee wehl sehna gadôs, suhta us medibahm. Schini medibâ tee drihkst isschaut tik trihs bises schahweenus, bet bez medijuma nahkt us mahjahm buhtu kauna leeta. Schini eeradumâ nu Pauls Krügers brangi noruhdijis sawus nerwus un sawu usdewumu pa godam ispildijis. Wehl jauneklis buhdams, Krügers parahdija leelu duhschibu, usweredams kahdu eekaitinatu meschu wehrsi, kas no drusmahm putodams dsinahs jahjejam pakal. Sirgs jau gandrihs pawisam nokusa un Krügeram nahkoschâ azumirkli draudeja breesmas. Bet sirgam aulekschejot Krügers apgreesahs apkahrt un tik weikli mehrkeja, ka lode eesskrehja wehrsim starp abahm azim peerê. Kahdâ zitâ gadijumâ Krügers wehrsim, kas to gribeja nobadit, sakehra ais rageem un tureja tik ilgi galwu tam apaksch uhdena upê, kamehr wehrsis bij pagalam. Leelu apbrihnoschanu un slawu Krügers eeguwis ari kâ ahtrskrehjejs. Kahdâ skreeschanahs sazihkstê ar sewischkeem ahtrskrehjejeem muhsu waronis drihz ween bij wiseem skrehjejeem tahlu preekschâ un noschahwa wehl pee kahda pudura lauwu, jo no sawa eerotscha Buhris pat skrejot neschkirahs.

Krügers dsimis 1825. gadâ, tâ tad tagad winam wairak kâ 70 gadu. Winsch ir kluss un stinrgs wihrs; nekad winsch nerunâ no saweem darbeem un neleelahs. Tatschu kahdreis, kad wina draugs Jehkabs schaubijahs, waj winsch tik ahtri warot skreet kâ sirgs, Krügers isfauza to us sazenschanos skreeschanâ. Krügers jau bij pee mehrka, bet jahjejs bij winam kahdu pusjuhdsi pakalâ. Presidents ir 6 pehdas garsch; winam ir neparasti garas kahjas, bet ir tagad wezumâ winsch turahs us tahm deesgan droschi un stingri.

Sarunâs Pauls Krügers ir rupjs un ihss, tomehr wina salihdsinujumi un isteizeeni koti kahjoti Deenwidus-Afrikâ. Salihdsinot tureenes eedsihwotajus ar „Uitlendereem", kas labpraht Buhreem gribetu atnemt winu pahrswaru waldibas leetâs, Krügers isteizahs tâ: „Stahwoschâ weetâ uhdens ir tihrs, bet ahrpus tahs ir kahds maisijums, no kura tikai daschas lahses derigas leetoschanai. Schis maisijums nu sprauschahs un speeschahs pee tihra uhdena, bet winam neisdosees to saboja; papreekschu schis maisijums ir labi jaistihra (jaisdestilê)." Kad „Uitlenderi" pahrmeta, ka Krügers esot wainigs pee selta razeju likstam, winsch teem ta atbildeja: „Preeksch daudz gadeem, kahdâ aukstâ deenâ, es un mans mehrkakis uskuhrahm uguni. Lopinsch sadedsinaja asti un dusmâs gribeja mani sakost. Tad es us mehrkaka teizu tâ: „es uskuhru uguni, lai mehs abi waretu sasildities, bet tu sadedsini sawu asti. Tu pats esi wainigs, un es nesaprotu, kapehz tu us mani piktojies." Kahdâ mantojuma leetâ diwi brahli, weenigee mantineeki, luhdsa presidentu, lai tas nahktu palihgâ teem isdalit mantojumu. „Tu esi wezakais, un tew ir teesiba mantojumu isdalit," Krügers sazija us wezako brahli. Schis bij koti preezigs par presidenta wahrdeem un gribeja jau dotees projam, kad Krügers wehl peebilda: „Tomehr jaunakam brahlim es kauschu iswheletees, kuru no abahm dakahm winsch grib nemt."

Grahmatu galds.

1. Deews ar mums. SpredikU grahmata par ewangeliumeem us wisahm gada swehtdeenahm un swehku deenahm. Latweeschu Lutera-draudschu mahjas tehweem preeksch deewkalposchanas mahjâs ar kahdu draugu palihdsibu apgahdata no O. E. F. Krühn'a, Jehkabstates ewangeliuma draudses mahzitaja. Otrâ druka. Rigâ. Isdewis K. Orlowskis. 479 l. p. Makfâ daschadôs sehjumôs: 150, 165 un 180 kap. — Scho spredikU wairums jau reis pa Latweeschu mahjahm isstaigajis, isnahkdams 11 gadus atpakal ihpaschâs lapinâs un atrasdams malu malâs mihku usnemschanu. Tagad nu schihs lapinas sakrahtas ihpaschâ grahmatâ, sprediki wehl zauri luhkoti, daschi jauni peelikti klaht. Waloda gan wehl schur tur buhtu bijusi wairak nogludinama, tatschu wispahr nemot schee sprediki weegli un tekoschi lasami, faturs lehti saprotams un ari pascham weenkahrschajam zilwezinam sanemams. Esam pahrleezinati, ka schi grahmata sawu zeku pa Latweeschu mahjahm nestaigahs bez bagatas swehtibas. —s.

2. Likumi par kara klausibu, 1897. gada isdewumâ, ar isskaidrojumeem atweeglinajumu peeschkirschanas sinâ. Pahrtulkojis kolegiju asesors A. Stirne, Kursemes gubernas kara klausibas Komisijas darbu pahrsinatajs lozeklis. Drukajis G. Landsbergs, Jelgawâ. 1899. 76 lap. p. — Kad jau wispahr zaur likumu nesinaschanu war weegli eestigt nepatikschanâs un skahdê, tad tas sewischki sakams par kara klausibas leetahm. Grahmatinas sastahditajs, buhdams pats jau 9 gadus ilgi par lozekli kara klausibas komisijâs, no peedsihwojumeem pahrleezinajees, ka likumi par wispahrigo kara klausibu, lai gan jau pastahw spehkâ pahri par 25 gadeem, tomehr naw wehl laiduschi dsilas saknes Latweeschu lauku eedsihwotaju starpâ. „Arweenu wehl", tâ eewada wahrdôs lasam, „dasches labs kriht sodâ scho likumu preekschrakstu neispildischanas dehl; arweenu wehl dasches labs tehwa dehls saudê sawas preekschrozibas atweeglinajumu peeschkirschanas sinâ, weenas waj otras formas neeewehroschanas dehl, un zaur to gruhsch postâ familiju, kurai tam bija buht par apgahdneeku un tapehz bija teesiba tapt no kara deenasta atswabinatam; arweenu wehl top eesneegtas pamatigas suhdsibas par schahdahm tahdahm padaritahm nepareisibahm, bet tahs ir jaatstahj bez sekmehm gan terminu nokaweschanas dehl, gan tadehl, ka tahs eesneegtas nepeenahzigâ eestahdê u. t. t." Scho nesinaschanu tad nu zeen. Stirnes kungs grib apkarot, laisdams klajâ likumus par kara klausibu Latweeschu walodâ. Zerasim, ka tik leeterdigai grahmatinai paschkirsees zeli tautâ un ka ta daudzus pasargahs no weltigeem saudejumeem. Ihpaschi ari muhsu pagastu waldehm buhtu koti eeteizams, pehz eespehjas palihdset schos likumus isplatit. Sirsnigs paldeews peekriht zeen. sastahditajam. —sr.

3. Baltijas Teesu Kalendars 1900. gadam. Sastahdijis adwokats Fr. Karklu walks. Rigâ, W. Altberga apgahdibâ. 168 lap. p. (sludinajumus nerehkinot). — Koti ruhpigi sastahdits kalendars ar wisai bagatigu saturu. Te atradihs daudz leeterdigu pamahzibu un aisrahdijumu netik prahwotajees ween, bet ari ikkursch zits wehrigs lasitajs. Daschadas dsihwes wajadsibas te eewehrotas, wisadi gadijumi mineti, ihpaschi wisi tahdi, kur nahkahs greestees pee waldibas un teesu eestahdehm. Padomi un aisrahdijumi sanemti pehz eespehjas ihsi, bet paleek pee tam peeteekoschi un labi saprotami. Nowehlam leeterdigajam jaunajam pasahkumam kuplas sekmes! —sr—

4. Jaunais Tautas Kalendars 1900. gadam. Ar bilschu peelikumeem. Lejas-Kruhmina wadits. Pirmais gads. Rigâ, K. Orlowska apgahdibâ. 102 lap. p. Makfâ 30 kap.. — Neko neisschkirahs no saweem wezakajeem beedreem; tatschu katrâ sinâ peeskaitams pee labakajeem. Ihpaschi bagats schis kalendars aisrahdijumeem par weselibas kopschanu. —sr—

5. Dsihwes solijumi. Stahsts is tautas dsihwes. Saraksstijis Dsirkstelis. Apgahdajis R. O. Aispurws. 95. lap. p. — Eesahzeja darbs bez jebkahdas ihstas mahkslas wehrtibas. —ss—

6. Swahrguta kuplejas I. Apgahdajis M. Freibergs — Skrihwerds. Rigâ, 1899. Drukats „Gutenberg" drukatawâ. 29 lap. — Roderehs skatuwes darbineekeem. Smalkaka, wehrtigaka humora mas. —ss—

7. Uniwersala Biblioteka. 5. burtniza. Latweeschu brihwibas gahdatajeem un dahwatajeem. Sescha odas Garliba Merkela peeminai no Janschewska. Leepajâ, 1899. M. Petersona grahmatu-tirgotawas apgahdibâ. 24 lap. p. Makfâ 15 kap. — Janschewska dsejas teizamahs ihpaschibas: spars, walodas lokaniba, leelisku weikliba atskanâs — ari schinis seschâs odâs wiszaur sastopamas. —ss—

Pehz eespehjas nodroschinat gahjeju dsihwi, gahdat par winu laizigahs un garigahs dsihwes labklahjibu, tas ir droschakais lihdseklis, kà nowehrst tagadejo leelisko gahjeju sapluhschanu pilsehtàs. Sinams, pahrtikas pretschu un malkas dahrdsiba, dsihwokla un darba truhkums un t. t. tschaklajeem laimes mekletajeem drihs rahdihs, ka maise nekur naw bes garosas. Bet us to gaidit buhs par ilgu ... tadehk muhsu pagasti, sawa pascha eedsihwotaju labà, lai zenschahs nowehrst scho neweseligo dsihwes parahdibu. Tikpat augsts peenahkums, kà gahdat par kreetnahm skolahm, brihwlasitawahm, nespehjineeku apgahdibu — ir ari ruhpetees par to, lai pagasta eedsihwotajeem buhtu ahtri un weegli sasneedsama ahrstu palihdsiba.

Sanemschu wehl ihsumà raksta pamatdomas.

Muhsu lauku eedsihwotaji, lai nà gan weselibas sinà dsihwo labakòs apstahkkòs nekà pilsehtneeki, tomehr slimibas gadijumà, kà redsams no statistikahm sinahm, wehl koti nepilnigi apgahdati ar ahrstu palihdsibu, tadehk muhsu paschwaldibas eestahdehm par to turpmak wairak jaruhpejahs. To waretu panahkt, gahdajot:

1) ka laiku no laika ahrsti weetejeem eedsihwotajeem turetu saprotamus preekschlasijumus par weselibas kopschanu un aissargaschanu no lipigahm slimibahm;

2) ka katrà draudsê waj masakà apgabalà dsihwotu kahds ahrsts, kas eedsihwotajeem buhtu ahtri un weegli sasneedsams, un

3) ka pagasta masturigakee eedsihwotaji dabutu ahrsta padomu un sahles ja ne gluschi par welti, tad sinamus prozentus lehtaki par noteikto taksi.

L.

No ahrsemehm.

No kara-lauka sinas joprojam nahk neskaidras un schaubigas. Tà it sewischki par Ledismitas likteni naw nekas droschs sinams. Angli wehstija jau daschas deenas atpakal, ka Buhru kara-spehks esot Ledismitu pawisam atstahjis, lai dotos tahlak us Estkurtu un Pitermarizburgu. Bet ja tas tà, kamdehk tad generalis Weits ar sawu weenumehr wehl pee 10,000 wihru leelo spehku weltigi Ledismità kawejahs un nesteidsahs palihgà teem Angku pulkeem, kas tahlak us deenwideem wairak weetàs no Buhreem aplenkti? Jo tas no paschu Angku sinahm skaidri islasams, ka generalis Schubers — paldees Deewam sweiks un wesels — ar stipru spehku patlaban jau sasneedsis Pitermarizburgas apkahrtni, kamehr ziti Buhru pulki pee Estkurtas un wehl diwi zitàs weetàs zekà no Ledismitas us Pitermarizburgu eelenkuschi pee 2000 wihru leelus Angku pulkus. Kur schee pehdejee raduschees? Naw lahga cespehjams, ka tee wisi jau peederetu pee ta spehka, kas nule Durbanà iszelts malà. Tadehk pateestiba laikam gan buhs schahda: weenai dalai no Weita kara-spehka isdewees no Ledismitas islausties un ta nu sawà zekà us deenwideem atkal no Buhreem eelenkta. Zik no Weita pulka wehl Ledismità palizis, tee waj nu jau pilnigi Buhru rokàs, waj ari padariti pilnigi nekaitigi, tà ka preeksch winu apsargaschanas peeteek ar masaku pulku un wiss leelakais Buhru kara-spehks warejis eet tahlak, pretim teem Angku pulkeem, kas jau nahkuschi un kam wehl janahk no Durbanas puses. Tà tad Angku stahwoklis Natalà naw nekahds apskauschamais. Angku laikraksti gan schad un tad sin nest kahdu wehsti par Angku „uswarahm", bet zik masa wehrtiba schihm wehstim, tas jau daudskahrt israhdijees. Sinams ari Buhreem waretu zeltees nopeetnas breesmas, ja wineem neisdodahs zekà us Pitermarizburgu eelenltos Angku pulkus dabut pilnigi sawà rokà, eekams Durbanà sapulzejees tik stipris Angku spehks, ka tam Buhri leelakà kausà newaretu stahtees pretim. Tatschu domajams, ka paces wehl deesgan daudz laika, kamehr Angli spehs generali Schuberu padsiht no Pitermarizburgas kalnajeem, kas preeksch apzeetinaschanahs koti noderigi. Bez tam leekahs, ka Angli sawus stiprakos spehkus nebuht nedomà Natalà sapulzinat, bet grib no Kapsemes pirms steigtees Kimberlejai palihgà un tad brukt eekschà Oranschas semê. Lihdsschim ari tur Angli wehl naw tahku tikuschi. Buhri eet lehnam, bet droschi arweenu dsikaki Kapsemê eekschà un lihds ar to, kà leekahs, wineem ronahs arweenu wairak draugu un pat kara beedru no Kapsemes Hollandeeschu pulka. Jau paschu Angku laikraksti issaka baschas, ka drihs ween waretu wisi Deenwidus-Afrikas Hollandeeschi sazeltees pret Angkeem kahjàs. Tapat rahdahs, ka Angkeem stipras bailes no eedsimtajeem, tà sewischki no duhschigahs Basutu tautas. Tos gan Angli mehginajuschi sarihdit pret Buhreem, tatschu leekahs, ka wineem buhtu drihsak patikschana greestees pret Angkeem. Kimberleju glahbt Angkeem waretu drihsak laimetees. Zekà us tureeni atronahs deesgan stiprs pulks, kas jau sasneedsis Belmontu, kas naw wairs wisai tahku no Kimberlejas. Pee Belmontas tad jau ari notikuschas daschas sadurschanahs, no kurahm pehdejà bijusi deesgan stipra. Angli sinams atkal uswahrejuschi. Wismaz Angku komandants lords Metwens sino, ka winsch peyz nikuas zihnas Buhrus padsinis no winu stiprajahm posizijahm, pee tam sawangodams 40 Buhrus un eemantodams leelu daudzumu wisada kara materiala. Buhri esot katrà sinà leeliski sakauti. Tatschu ari Angkeem saudejumi naw bijuschi masi. Pats komandants usdod, ka Angkeem krituschi 3 ofizeeri un 35 saldati, eewainoti 21 ofizeers un 128 saldati, bez wehsts pasuduschi 18 saldati. No kahdas zitas puses tad jau ari nahkusi sina, ka newis Buhri atstahjuschi sawas posizijas, bet Angli atsisti atpakal. —

Angli nesin kà flawet Wahzu keisaru, kamehr tas Anglijà weesojahs. Tee paschi laikraksti, kas daschus gadinus atpakal keisaru Wilhelmu tihri maz tureja wehrtu, tagad winu zek un zildina, kà ween sinadami. Kadehk Angli tà labinahs Wahzu keisaram klaht, ta naw gruhti usminama mihkla. Pee tam Angkeem sinams newar buht patihkami, ka augstais weesis, zeenidams sawas tautas wehleschanahs, pehz eespehjas iswairahs no wisahm tahdahm leetahm, kas wina zekojumam waretu peeschkirt politisku nosihmi. —

Frantschu pasihstamais mutes waronis Derulèds noteesats us 3 mehneschem zeetumà, par to ka teesas preekschà apwainojis presidentu Lubetu. —

No eekschsemehm.

No Peterburgas. Nule eesneegts pahrspreeschanai Walsts Padomê no semkopibas ministerijas preekschlikums par to, kà buhtu japahrgrosa tagadejee pagaidam peenemtee nosazijumi par **kreditu preeksch laukfaimneezibas uslaboschanas.** Domà nosazijumus stipri pahrgrosit tahdà kahrtà, ka kredita dabuschana buhs stipri atweeglinata. Kreditu projektè dot starp zitu ari schahdeem noluhkeem: augku dahrsu eerihkoschanai, semes nosusinaschanai, mescha audsinaschanai, apinu dahrsa eerihkoschanai, labibas kkehschu, lopu kuhschu, riju un schahwetuwu buhwei, tapat ari seernizu eerihkoschanai un waiflas lopu eegahdaschanai. Sewischkòs gadijumòs naudu warehs dabut ari zitahm wajadsibahm, bet tikai katreis ar finantschu un semkopibas ministru atkauju. Naudu isdos waj no paschas ministerijas waj ari zaur semstwu un laukfaimneezibas beedribu widutibu. Par aisleenejumu buhs jamaksà 3% (agrak 4%). Kreditam lihds 1000 rubkeem par droschibu der aisnehmeja nekustinama manta jeb wekseli ar weena semes ihpaschneeka galwojumu.

— Drihsumà sahks isnahkt sewischks **laikraksts preeksch apakschkareiwjeem.** Laikrakstu isdos us kara ministra wehleschanos un ta programma buhs lihdsiga kahdam Kreewijas semkopibas laikrakstam, tikai ar sewischku nodaku, kurà buhs eeweetoti raksti sewischki par kareiwju dsihwi. Schahdu programmu grib nemt tamdehk, lai ari par kara deenesta laiku lasitaji buhtu saistiti un interesetos gar lauka dsihwi. Awise buhs jaabonè wisahm nodakahm un ta buhs koti lehta, jo domajams, ka saldati, pahrnahkuschi no kara deenesta, to isplatihs tautà. Isnahks reisi nedekà.

— Schejeenes **laikrakstu skaits** schinî mehnesi paleelinahs pa diweem. No pirmà datuma ussahka sawu gaitu milsigais deenas laikraksts (bez eepreekschejas zensuras) „Сѣверный Курьеръ" („Seemeku Kurjers"). Ar 21. datumu sahks isnahkt nedekas laikraksts „Будущность" („Nahkotne"), kas aisstahwehs Kreewijas Schihdu intereses.

— **Seemai** tuwojotees schejeenes ostà reti rosiga darbiba. Eenahkuschee kugi steidz islikt lahdinu, lai pee laika tiktu projam, jo sahk jaw parahditees pirmais sals (— 2°) ar sneegu. Wiss Newas krasts apkrauts mantahm — kustiba neparasta. Pehrn usbuhwetais ledus lausejs milsenis „Jermaks", kas schowasar seemeka ledû zihnà ar teem dabujis daschus eewainojumus, tagad atkal islabots un seemai eestahjotees usturehs satiksmi starp schejeeni un Kronstati, un warbuht ari pahr wisu Somu juhras lihzi. Tà tad ja seema nebuhs par daudz stipra, tad droschi ar seemu peedsihwosim daudz dsihwibas Newas malà. Japeesihmè, ka milsenis „Jermaks" ledus lauschanà sewischks meistars: scho pawasaru, peemehram, tas brauza 5 pehdu beesà ledû lihds 10 mesglu stundà. Zeku tas islausch apmehram 10 asu platumà; tà tad kugi tam war sekot weegli. Kahdu labumu schahds milsenis atnes, redsejam schopawasar, kur tas pee Rehweles isglahba no redsamas nahwes (bija ledû eesaluschi) wairak kugus. Un droschi ween gaidams, ka ari schogad wina darbiba nebuhs masak sekmiga (tikai schi gada Februari tas kluwa gataws). Wisnepatihkamaka schahda seemas kugoschana swejneekeem: 10 asu platais eelausums trauzè winu satiksmi ar tahlakeem juhras apwideem un pat salahm. —?—

No Peterburgas. „Silà Krusta" **beedriba,** kuras mehrkis ir pabalstit pee ugunsgrehka dsehschanas eewainotus ugunsdzehsejus, jau weselu gadu darbojusehs ar sekmehm. Sawu darbibu beedriba ussahkuse ar 10,000 rubku leelu kapitalu, gada laikà wina eenehmuse un isdewuse 24,000 rubku. 60 ugunsdzehseju beedribas sadewuschahs kopà un apdroschinajuschas sawus 4000 lozekkus par 1,600,000 rubku. Ja ugunsdzehsejs sawu darbu ispildot teek eewainots un paleek slims, tad winsch dabun par deenu weenu rubli pabalsta. Wisleelakà summa, par kahdu weenu ugunsdzehseju war apdroschinat — ir — 1000 rubku.

— **Fabriku inspektoru skaitu,** kà sino, nahkoschà 1900. g. pawairoschot par 65.

— **Tautas apgaismoschanas ministrija,** kà „Sin. Ot." sino, drihsà laikà isstrahdaschot nosazijumus par widus un tautas skolu skolotaju sapulzehm. Kà sinams, pehdejòs gadòs tahdas sapulzes netika wairs noturetas.

— **Ubagu Kreewijà,** kà Tarnowskis aisrahda 6. Nowembri Peterburgas juridiskà beedribà noturetà preekschlasijumà, warot rehkinat apmehram us 300,000. Wiswairak ubagu esot Peterburgas gubernà, jo tur us 700,000 lauku eedsihwotajeem nahkot kahdi 2000 ubagu. Zaurmehrà no 1891.—1895. gadam no meerteesneschem ikgadus par neatkautu ubagoschanu soditas 840 personas. Wismasak ubagu ir Wakara- un Maskreewijà, deenwidus gubernàs, Wolgas un stepju apgabalòs. Tuhlit pehz Peterburgas gubernas wiswairak ubagu ir Baltijas gubernàs un Maskawas gubernà. No nosoditeem ubageem 81 prozents bij no pilsehtahm, 19 prozentu no laukeem; 78 prozenti bijuschi no wihreeschu, 22 no seeweeschu kahrtas. Weena treschdaka no nosoditeem ubageem bijuschi jau pahri par 50 gadeem; nepilngadigu bijuschi gandrihs 6 prozenti. Trihs peektdaksas naw pratuschi ne lasit, ne rakstit, weena treschdaka naw warejuse usrahdit nekahdu noteiktu nodarboschanos; 35 prozenti strahdajuschi kà deenas algadschi. 86 no nosoditeem nabageem peederejuschi pee priwiligetahm lauschu schkirahm.

No Peterburgas. Draudsibas parahdijumi Buhreem par labu sche wehl arweenu turpinajahs. Komisijas preekschgalà, kas sanem dahwanas Buhreem par labu, stahw Holandeeschu mahzitajs Gillots. Wina dsihwokli pastahwigi waldot moscha kustiba, nahk un eet zilweki, kas schahdà waj tahdà weidà grib Buhreem parahdit sawu palihdsibu. Tur ir ahrsti, studenti, feldscheri, schehlsirdigahs mahsas, inscheneeri un t. t. Kahdas astondesmit personas jau gatawas sneegt sawu palihdsibu ahrstneezibas laukà un dotees us Afriku. Par salasito naudu, apmehram 55,000 rubku, tadehk nodomats eerihkot 40 gultas preeksch slimneekeem, jo sewischki ahrstneezibas truhkums Buhreem stipri esot sajuhtams. Isglihtotu ahrstu tur esot koti maz, leelako teesu tur ar „dakterschanu" nodarbojotees Amerikas schwindleri un sahkotaji. Trihs dalas no sarihkotà ahrstneezibas pulzina lozekkeem buhschot Kreewi un weena dala Hollandeeschu. Wisus wajadsigos ahrstneezibas instrumentus un zitas wajadsigas leetas buhschot eegahdatees Amsterdamà (Holandê), lai nebuhtu leeki jakawejahs ar suhtischanu. Pulzina darbineekeem japrot waj nu Holandeeschu waj Wahzu waloda. Bez tam teem japrot jaht un jabuht stipreem meesas spehkòs, jo tà ka Buhri ir spehzigi, tad teem, eewainoteem, apsehjumus isdarot, war zeltees daschadi gruhtumi. Warbuht jau schonedek pulzinsch dosees zekà us Amsterdamu un no tureenes ar kugi us Deenwidus-Afriku un Pretoriju.

No Peterburgas. Jhstens **slepenpadomneeks M. N. Kapustins,** bijuschais Rigas mahzibas apgabala kurators, 11. Nowembri Peterburgà nomiris 70 gadu wezumà.

— Newà uhdenim no 8. Nowembra zelotees, Peterburgai usbrukuschi, kà tureenes laikraksti sino, **stipri pluhdi.**

No Lukewas (Nowgorodas gub.). **Latweeschu kolonija.** Reti gan wehl zitur kur Eeksch-Kreewijà kahda Latweeschu kolonija atradisees tik apdsihwotà widû, kà muhseja. Lihdsschim sche pastahweja 3 fabrikas: schpizku, glahschu un trauku. Nupat wehl schogad stahjahs darbà kahda jauna zementa fabrika, kura, kad tiks pawisam gatawa, buhschot weena no wisleelakahm Kreewijà. Blakus pehdejai ar leelu sparu taisa atkal fabriku, kurà taisischot zementu un leeschot tschugunu. Tschetras no augschejahm fabrikahm ir no mums tik ap weenu wersti atstatu, peektà 7 werstis. Wairak simtu zilweku, gan kahjineeki, gan brauzeji, atrod fabrikàs pastahwigu darbu. Bez tam kolonija atrodahs wisai tuwu (nepilnu wersti) pee Nikolaja dselszeka stanzijas — Tschudowas, kura pehdejòs gadòs leeliski isplesschahs, zaur priwatehku buhwehm u. t. t. Kà sinams, sche peenahk ari Nowgorodas dselszelsch. Tikpat tahlu ari schoseja no mums. Pa tuwejo upi pawasaròs atpluhdina leelu daudzumu balku un malkas. Malka teek pa wasaru tiktahlu sagatawota, ka nahkoschà seemà to krauj wagonòs preeksch aisweschanas us Peterburgu. Tapat daudz lauschu nodarbojahs, lausdami pleenus zementa isgatawoschanai. Zauru gadu sche wajadsigi wairak desmiti sirgi, kas pleenus aisweed. Wahrdu sakot: pelnas mums ir wislabakahs. Wihrs ar sirgu pelna nereti 2—4 rubki par deenu. Waretu sche nu domat, ka esam tad ari ihsti pahrtikuschi, ja ne bagati wihri, jo ari seme mums isdod peeteekoschi labu raschu. Bet kas muhs tuwak pasihst, tas drihz war pahrleezinatees, ka tà wis naw. Un kas pee tam wainigs? Bez schaubahm — mehs paschi. Pee mums ir eeperinajees kahds bihstams tahrps, kas grausch un wahrdsina muhs ikdeenas un draudè isposti muhsu dsihwi pee meesas un dwehseles, ja nepuhlesimees pee laika to nomahkt. Schis tahrps ir — dserschana. Pehz muhsu domahm tas tik ir „ihsts wihrs", kas allasch mihl „eemest". Baudam tad ari alkoholiskus dsehreenus, ko katrs jauda. Pat seeweeschi labpraht neatteizahs eemest sawas pahri glahsites. Dserschana ihsti sako swehtdeenàs, jo tad katram wairak wakas. Un waj tad naudas mums truhkst? Kas to gan eedroschinatos teikt. Pateesibai gods — schai weetà ne. Bet kad teekam usaizinati seedot sawas artawas kahdam leetderigakam mehrkim, tad — brihnums — mazini — tukschi. — Isnehmumu koti maz. Draugi, draudzenes! Pats pehdejais laiks scho welnischko ceradumu mums atstaht. Lai prasam: kahdu labumu mums dserschana atnesuse? Kahdu preekschsihmi lai nemahs muhsu behrni no tam, kad tee deenu skolà mahziti us wisu labu un kreetnu, wakarà, pee wezakeem pahrejot, tos atrod „eesilu-schus" baramees sawà starpà. Kad paschi gribam eet postà, tad lai wismaz sawus behrnus no schahda zeka luhkojam nowehrst, sinadami, zik leela atbildiba mums par teem ustizeta. Behrnu draugs.

No Kaukasijas. Leelisks dselszelsch. Kà „Rig. birschas awise" sino, esot Waldibas aprindàs eekuninats jautajums, pehz leelà Sibirijas dselszeka nobeigschanas, stahtees pee dselszeka buhwes pahr Kaukasijas kalneem. Schi lihnija saweenos Wladikaukasas pilsehtu ar Tifliju un, un kad nahks gatawi nodomatee dselszeki pahr Persijas galwas pilsehtu, buhs sakarà ar Persijas juhras lihzi. Zelsch gan naw wisai garsch, apmehram 190 werstes, tomehr buhwes isdewumi, eewehrojot zeka gruhtibas, aprehkinati us milsigu summu — 43 miljoni rubk., waj par wersti apmehram 226,000 rubku. Schis dselszelsch buhs no koti leela swara, tiklab kara, kà meera laikòs, sewischki ja lihnija nahks sakarà ar Persijas juhras lihzi, jo zaur to buhs peeeetams Persijas tirgus un dos eespehju sekmigaki ismantot Kaukasijas leelahs bagatibas. —

Widseme.

No Rigas. Eewehrojams domneeku spreedums. 8. Nowembri noturetà Rigas pilsehtas domneeku sapulze weenbalsigi nospreedusi atdot Rigas Latweeschu Beedribai kahdu 456 kwadratasis leelu gruntsgabalu pee Puschkina bulwara preeksch etnografiskà museja un dibinajamahs amatneezibas skolas zelschanas. Ehkas zelschana jaeesahk trijòs un japabeidz peezòs gadòs, skaitot no lihguma parakstischanas deenas. Ehkas fasades (preekschpuses) plahns jaeesneedz pilsehtas waldei apstiprinat. Gadijumà, ja beedriba beigtu sawu darbibu, waj kad semes gabals tiktu pahrdots, pilsehtas waldei jasamaksà par katru kwadratasi 100 rubku, un par katru kwadratasi 1 rublis gruntsnodoklis par gadu. — Par scho nolehmumu no sirds japreezajahs, etnografiskais musejs un amatneezibas skola buhs paleekama peemina Rigas 700 gadu jubilejas swehtkeem un dos gaischako leezibu par pilsehtas eedsihwotaju labo satiksmi.

No Rigas. Auglu tirdsneeziba. Rigas birschai no semkopibas ministrijas peenahkusi sina, ka Amerikas dahrsu augkòs schogad parahdijuschees kaitigi kukaini un ka tapehz wispirms jau Wahzijas waldiba aisleegusi, Amerikas augkus eewest Wahzijà. Pee scha sinojuma semkopibas ministrija peesihmê, ka tagad esot isdewiba, Wahzu tirgòs eewest ari Baltijas gubernu dahrsu augkus.

— **Us Parises pasaules isstahdi** suhtamus preekschmetus nowedihs no Rigas us Ruanu kahdas schejeenes firmas „Bornholdta un beedra" twaikoni. Rigas peenemschanas weetà peenahkuschas deesgan daudz peeteesischanahs no Rigas ruhpneeku puses — ar wehleschanos, peedalitees pee isstahdes. Tagad te nu eesahkusees isstahdes preekschmetu peegahdaschana.

— **Jaunas tirgotaju beedribas.** Rigas Latweeschu tirgotaji nodomajuschi dibinat sewischki winu interesehm noderigu „Tirgotaju beedribu"; schai beedribai buhschot tas noluhks: 1) pazelt tirgotaju wispahrigu isglihtibu — zaur tirdsneezibas bibliotekù un preekschlasijumeem; 2) weizinat tirdsneezibas sinibas tirgotaju starpà — sewischkus kursus sarihkojot; 3) sagahdat taisnu pretschu eepirkschanu jeb importeschanu, bez starptirgotaju widutajibas — zaur zentralweikala dibinaschanu; 4) zelt weeglaki peeejamu, lehtu kreditu — zaur sawstarpigas krediteestahdes eerihkoschanu u. t. t. — Atkal ziti Rigas leeltirgotaji nodomajuschi Rigà dibinat lehtas „twaikonu satikshmes beedribu".

— **Apmehram 3400 patenti** no tirdsneezibas un manufakturu departamenta — no 1. Janwara lihds 1. Oktobrim sch. g, isdoti par daschdaschadeem isgudrojumeem. No scheem patenteem eewehrojami leela dala nahk us Rigas pilsehtu. Austars.

No Rigas. Dsihwokli preeksch dselszeka kalpotajeem — us zeka ministrijas pawehli — nu ari gar Rigas apkahrtnes dselszekeem it eewehrojamà skaità top zelti. Schee dsihwokli top buhweti tai noluhkà, lai uslabotu dselszeka kalpotaju dsihwes apstahkkus un lai wineem daritu eespehjamu, sawu deenesta usdewumu kahrtigaki un pilnigaki isdarit.

— **Rigas pilsehtas saimneezibà** pagahj. 1898. g. eenahzis 4,122,810 rbl. 30 k., isdots tizis: 3,944,130 rbl. 30 kap. Atlikums, ar 178,680 rbl., peeskaitits reserwes kapitalam. Schis reserwes kapitals pilsehtai tagad eewehrojamà kahrtà pee-audsis — 1894. g. tas wehl bija 121,961 rbl. 14 kap. Leels bet pagahj. 1898. g. tas jau sneedsahs lihds 680,816 rbl. 81 kap. Bet otrà puse it stipri pazehluschees ari Rigas pilsehtas parahdi, kas notizis sewischki pontona tilta buhwes un uhdenswada paplaschinaschanas dehk. No saweem paradeem Riga 1898. g. deldejusi pawisam 113,063 rbl 80 kap., tà ka tagad schi summa sneedsahs us 3,275,916 rbl. 43 kap., kamehr 1894. g. ta istaisija tikai 1,903,641 rbl. 22 k.

— **Sirgu nodoklis** pagahj. 1898. g. Rigas pilsehtai eenesis 45,790 rbl. Kad nu Rigà par katru sirgu jamaksà 5 rbl., tad isnahk, ka nodokli nemti no 9,158 sirgeem.

— **Jauna eestahde pret dserschanu.** Widzemes gubernas walde sagatawojahs, drihsà laikà Rigà nodibinat tà dehweto „lauschu atturibas kuratoriju," kura sawu darbibu tè eesahkschot kahdu pusgadu preeksch brandwihna monopola eeweschanas. Aaustars.

No Tirsas. Swehtdeen, 31. Oktobri, muhsu basnizà tika notureti **bihbeles swehtki.** Swehtkus kuplinat bij eeraduschees muhsu zeen. mahzitajam weesi: Smiltenes mahzitajs Kundsina kgs un Opekalna mahzitajs Treu kgs. Opekalna mahzitaja kgs notureja altara deewkalposchanu, Smiltenes mahzitajs sazija sprediki, kamehr muhsu paschu zeenitais draudzes gans pasneedza sinas par Bihbeles beedribas darbibu. Bez tam swehtku deewkalposchanu kuplinaja ari Tirsas draudzes jaukts koris, ehrgelneeka Dselzskalna kga wadibà nodzeedadams pahris tschetrbalsigas dzeesmas. Basnizenu bij eeradees leelà mehrà, tà ka muhsu ne wisai leelà basniza bij pahrpildita un daischeem bij japaleek pat ahrpusê. — Mahziba muhsu draudzes skolà jau ir eesahkusees no 14. Oktobra. Skolneeku ir pahri par 60, tà ka muhsu jau tà knapahs skolas telpas preeksch tik leela skolenu skaita ir gluschi par masahm. Runà gan no paplaschinaschanas, bet buhtu gan jawehlahs, ka to wisdrihsakà laikà isdaritu. Upmaleetis.

No Wez-Ates. Swehtdeen Oktobra mehnescha pehdejà deenà no schejeenes Wez-Kleinu mahjahm uz Matischu kapsehtu tika pawadits sirmgalwis, kursch sawas azis us muhschibu aisdarija kà weenkahrschs amatneeks Limbaschu pilsehtinà, bet kursch sawà laikà bij koti eewehrojama persona wisà Walmeeras aprinki — senakais tirgotajs un wairak mahju gruntneeks Jehkabs Preedits. Dzimis 1829. gadà Wilsenu Ahrgakòs, winsch kà Wez-Ates Wentes mahjas rentneeks un pehz tam gruntneeks zaur sawu nenogurstoscho darbibu nokluwa pee tahdas bagatibas, ka wareja atwehrt kolonialpreetschu tirgotawu, nopirkt ahrpus pagasta wairak mahjas un palikt par slawenako linu tirgoni wisà apkahrtnê. Seschdesmitajòs un septindesmitajòs gadòs Walmeeras aprinki gahja apkahrt us wina wahrdu israksiti un toreis koti eemihloti tà sauktee „klubi", t. i. masas, drukatas papihra sihmites, kurahm bija naudas wehrtiba, tadehk ka winas peenahkoschà weetà pret wajadsigo maksu tapa isdotas. Jehkabs Preedits ir daudzpusigi strahdajis Wez-Atei par swehtibu. Ilgus gadus winsch ilpildija pagasta teesas preekschsehdetaja amatu un sneedza sawu palihdsigo roku skolai, basnizai un nabageem. Kur bija japabalsta labdarigi mehrki waj kreetni, wispahribai noderoschi pasahkumi, tur winsch parahdijahs pirmais ar wahrdeem un darbeem. Winsch gahdaja par derigu grahmatu isplatischanos starp pagasta apdsihwotajeem un atwehra leelzeku, kas wed no Wilseneem us Wez-Ati. Daudz pateizibas ir Wez-Ates gruntneeki nelaikim parahdà: winsch nopirka no dzimtihpaschneeka grahfa Nikolaja Siewers'a wisas mahjas us sawu wahrdu, kadehk pirkschanas zena tika par wairak desmittuhkstoschu rubkeem paseminata. Nepahrspehts swehto rakstu pasinejs bij nelaikis. Newareja bihbelê neweenas weetas atrast, kuru winsch no galwas nesinatu. Musikaliski apdahwinats, winsch gandrihs katru deenu ap sewi pulzinaja labakos dzeedatajus un dzeedatajas un bij lihds asarahm aisgrahbts, kad wakas brihschòs wareja noklausities Latweeschu tautas dzeesmu brihnischkàs skanàs. Wisi, kas winu tuwak pasina, paturehs winu kà kreetnu zilweku, mihku beedri un leelu labdari paleekamà peeminà. — Zaur nelaimi tirgoschanà un sawu labo sirdi nelaikis pasaudeja mantu un ihpaschumus un dsihwoja pehdejos gadus ar sawu likteni koti meerà Limbaschu pilsehtà. — Daudz laba winsch sawà muhschà pastrahdajis! Weegla lai ir smilts winam!

Vee-Ateneetis.

No Jurjewas. Neisdewusees wilziba. Kà „Nordlivl. Ztg" sino, wecteja kara-klausibas komisijà bijis starp ziteem ari kahds rekrutis K., pee kura nonemschanas iszehluschahs schaubas. Pagasta wezakais isteizees, ka winsch scho rekruti nepasihstot, jo tas arweenu dsihwojis ahrpus pagasta. Apluhkojot K., winsch isteizahs, ka esot us weenu azi akls. No agrako gadu loschu papihreem turpretim israhdijahs, ka wezakais brahlis jau tizis atswabinats no kara-klausibas, tadehk ka bijis akls us weenu azi. Krita aisdomas, ka wezakais brahlis buhs atnahzis jaunakà brahla weetà. Isklauschinot sihkaki, aisdomas apstiprinajahs. Pirmà Nowembri us tirgus apzeetinaja jaunako brahli un nu abeem diweem bij jastahjahs Komisijas preekschà. Par schahdu wiltibu abi dabuhs stingru sodu un jaunakam brahlim wisadà sinà buhs jaeet deenestà. Tamlihdsigi gadijumi bijuschi ari zitur.

Kurseme.

Bijuschais Kursemes gubernators slepenpadomneeks Patschenko wisschehligi apbalwots ar goda sihmi par 50 gadu ilgu beswainas beenestu. (K. K. A.)

Kursemes krona palata issino, ka dsihwokku nodokku maksaschanas sinâ Jelgawa un Leepaja peeskaitita pee 3. klases, bet zitas pilsehtas un meestiki pee 5. klases. Esneedsamee blanketi dabunami pee pilsehtu waldehm, nodokku inspektoreem, rentejâs u. t. t. (K. G. A.)

Kursemes gubernatora kungu sagaida mahjâ ap 20. Nowembri sch. g. (K G. A.)

No Jaun-Jelgawas. Masgadigs ugunspeelaidejs. 30. Oktobri nodega kahda Schulza mantineekeem peederiga ehka, wehrtibâ 200 rubku un daschada mantiba par 184 rubku. Aisdomas kriht uf kahdu 9 gadus wezu sehnu. (K. G. A.)

Par Grobinas mahzitaja palihgu swehtdeen 7. Nowembri Kursemes generalsuperintendenta kungs eswehtijis kandidatu Wilhelmu Gilbertu.

Par Tukuma pilsehtas ahrstu, kâ „Düna-Ztg" sino, nesen miruschâ Dr. Zalefka weetâ, kursch 24 gadus scho weetu ispildijis, eewehlets Dr. Adolfs Krügers.

Leepajâ 20. un 22. Septembri sch. g. apstiprinatas pnhra kases „Saderiba" un „Gredsens". (K. G. A.)

Bauskas pilsehtas bahrinu teesas lozeklis titularpadomneeks Kalninsch uf pascha luhgumu slimibas dehl atlaists no amata. (K. G. A.)

Komandets par Ilukstes aprinka teesleetu ismekletaju Peterburgas apgabala teesas prokurora sekretars kolegiju asesors Basilskis. (K. G. A.)

Ilukstes aprinka teesleetu ismekletajs titularpadomneeks Bespjatows komandets tahdâ pat amatâ uf Jurjewas aprinka 2 eezirkni. (K. G. A.)

Atwalinajumâ aisbrauzis uf weenu mehnesi Kursemes gubernas weterinars kolegiju padomneeks Blagowidows. (K. G. A.)

No Leepajas. Atkal eelauschanahs basnizâ. Eelauschanahs gadijumi basnizâs un luhgschanas namôs sche, kâ leekahs, nemaf negrib mitetees, lai gan daschus mehneschus atpakaľ kahds no noseedsneekeem tapa pee nedarba isdarischanas pahrsteigts un apzeetinats. Tâ aispagahjuschahs pirmdeenas nakti eelauschanahs isdarita scheJeenes Latweeschu draudses luhgschanas namâ, Jaun-Leepajâ. Bet tâ ka dehl beeschajeem nedarbeem nauda basnizâs netop wairs usglabata, tad laundari schoreis itin neka nebij atraduschi uslaustajâs kastitês un teem tihri tukschahm rokahm bij wajadsejis pehz wiseem puhlineem aiseet. Eelauschanahs, kâ allasch, tâ ari tagad bij isdarita pa logu. — Noseedsneekeem pehdas naw wehl sasektas.

— **Preeksch neredsigo skolaschanas** norakstits jau sinamajâ Adolfa Reisshofa testamentê newis 1000 rbl., kâ winreis „Latweeschu Awisês" — aisdrukas miseschanahs — stahweja lasams, bet 10,000 rbl.

— **Tirdsneezibas atdsihwoschanahs.** Klusums un rahmums, kas preeksch kahdeem diwi gadeem bij eestahjees scheJeenes tirdsneezibâ un gandrihs bes jebkahdeem pahrtraukumeem pastahweja lihds pat schim rudenim, leekahs, reisi nu buht tatschu ja ne pawisam, tad masakais uf ilgaku laiku nobeidsees un pahrwehrtees par dsihwu, rosigu kustibu; jo scheJeenes ostâ nu jau kahdas 6—7 nedekas walda reti redseta dsihwiba un naiga kustiba. Katru deenu top isdarita gan eelahdeschana kugôs, gan islahdeschana jo leelâ mehrâ, pee kam daschreis kugu tahds daudsums gadahs, ka wiseem naw eespehjams pee malas peekluht un leelakai daľai jaisdara eelahdeschanas un islahdeschanas darbi pahr ziteem kugeem pahri. Tâ wehl schini nedeľâ kahdas deenas bij daschâs weetâs redsami pa trihs — tschetri kugi zits aiz zita abâs pusês blakam sabraukti, tâ ka ostas widû atlika tikai neleela brihwa starpa zitu kugu eebraukschanai un isbraukschanai. Zik neparasti dsihwa kustiba tagad scheJeenes ostâ, redsams no tam, ka daschu deenu iseet no ostas wairak neká 20 kugu ar labibas lahdinu uf ahrsemehm. 40 lihds 50 kugu tagad gandrihs katru deenu atrodahs scheJeenes ostâ. Labibas lahdinu peenahk Leepajâ katru deenu — zaurmehrâ rehkinot — 300 lihds 400 wagonu. Strahdneekeem tâ tad darba deesgan, labibu no wagoneem islahdejot un waj nu teescham kugôs eelahdejot, waj ari spihkerôs pahrlahdejot. Daschu deenu darba-spehku pat pilnigi peetruhkst, tâ ka pat par itin kreetnu algu newar strahdneekus sadabut. Tomehr sinamee „saulesbrahki", kas darbu un puhlinus nemihl, ir tad wehl „newar" darbu atrast un pawada deenas laiskodami un naktis — sagdami, eelausdamees un laupidami. L.

No Leepajas. Dsintara lauki. Apmehram kahdas 9 werstes uf seemeeeem no Palangas, kâ „Lib. Zeit." sino, grahfa Tischkewitza peederumâj atrasti bagati dsintara lauki. Tagadejee mehginaschanas dehl isdaritee rakschanas darbi, pascha grahfa un wina apakschneeku wadibâ un usraudsibâ dewuschi deesgan bagatus panahkumus. Apmehram sem 5 pehdas beesahs smilschu un torfa kahrtas atrasts pasihstamais silais dsintars sihkakôs un prahwakôs gabalinôs. War teikt, ka tagadejee darbi ir tikai sahkums no turpmakeem plaschakeem eerihkojumeem preeksch dsintara mekleschanas.

No Leel-Eezawas. Peenahkti laundari. Leel-Eezawas muischas walde bij issolijuse 1000 rbl. tam, kas usrahda wainigo pee uguusgrehkeem kuri isgahjuscho wasaru tik beeschi peemekleja muischas ehkas. Wainigais ir, kâ dsirdams, preeksch mas deenahm apzeetinats un nosuhtits uf BauskU, kur tam buhs jastahjahs ismekleschanas teesnescha preeschâ. Pehz peederibas wainigais ir Greenwaldes pagasta lozeklis, kas wisu wasaru Leel-Eezawas muischâ kâ algadsis pelnijees. Noseedsneeks esot jauns, tikai 18 gadus wezs. (D. L.)

No Jaunjelgawas. Dahrdsiba. Pehdejâ laikâ te pahrtikas prezes brihnum dahrgas. Tâ sweests maksâ 40 kap., schahweta zuhkas gaka 25—27 kap. mahrzinâ, bet rudsu milti rubli pudâ. Tahda dahrdsiba te wehl naw bijuse un nabaga laudim zaur to gruhta istikschana. (K. G. A.)

No Bauskas. Schkirschanahs. Muhsu aprinku pilsehtu dsihwe tâ jau newar lepotees ar leelu spirgtumu un winu darbineeki pee pirksteem saskaitami, tamdehl leels schehlums un saudejums, ja scho darbineeku rindas paleek wehl retakas. Tas schinis deenâs mums, Bauskeneekeem, bij japeedsihwo. Schkihrahs no mums weetejahs pilsehtas skolas skolotajs un pasihstamais rakstneeks Adamowitscha kungs, aiseedams uf jaunu darba un dsihwes weetu Polijâ. Par wina nopelneem rakstneezibas laukâ sche naw weetas plaschaki isteiktees, wina apsinigee darbi eewehrojamo Kreewu dsejneeku atdsejoschanâ, Schekspira „Makbeta" un „Zesara" tulkojumi jau runâ gaischu walodu. Tomehr neween kâ rakstneekam, bet ari kâ audsinatajam un sabeedribas darbineekam, Adamowitscha kgam eewehrojami nopelni. To wareja redset schkirschanahs wakarâ, kur no weetejahs Labdaribas un Palihdsibas beedribu puses zildinaja wina puhlinus. Adamowitscha kga zeenitaji, kâ atsinibu par wina darbibu, nodomajuschi dibinat stipendiju uf wina wahrdu pee weetejahs pilsehtas skolas; stipendijas prozenti tiktu ismaksati kahdam masturigam, bet zensigam skolneekam. Zerams, ka ari sweschumâ zeen. darbineekam „sirds buhs pee mums" un wina weiklâ spalwa muhs apdahwinahs ar daschu labu rakstneezibas seedu! M.

No Bauskas aprinka seemeleetrumeem. Jaunais zukurs. Sem scha nosaukuma teek gandrihs ikweenâs schejeenes mahjâs blakus ihstajam zukuram leetota kahda zita weela. Winu dabon pirkt masahm pudelitehm daschôs lauku pahrtikas pretschu weikalôs, un laudis saldina ar to neween tehju un kafeju, bet ari ogu eewahrijumus. Uf etiketes weelu dehwê par „zukurinu" un aprahda, ka ta 44 reises saldaka par zukuru. Waj tik sche naw darischana ar ruhpigi isstrahdatu sacharinu?

— **Pihposchana** eeguhst pee mums ar katru deenu wairak peekriteju. Pihpoja pee mums lihds schim weenigi peeauguschi wihreeschi un daschas wezenites, bet nu jau reds schai kaislibai kalpojam ganus un pat jaunkundses. Gani pihpo slepeni, eekams jaunkundses to dara atklahti, buhdamas tehjas wakarôs un tamlihdsigâs „selschaptês".

— **Seema** eestahjahs pee mums ar sneegu un 5 grahdi stipru salu 9. Nowembri. Lihds mineetai deenai usturejahs arweenu silts, kaut gan paslapjis laiks un daudz semturus redseja raidam lopus gaubâs.

— **Malkas dahrdsiba** ari uf laukeem stipri sajuhtama, sewischki tahdeem laudim, kas nespehj meschu gabaleem pirkt. Malkas zenas weetejôs dsimtmuischas meschôs ir zaurmehrâ sekoschas: par seschpehdu asi sausas behrsa malkas 10 rbl.; par preedes malku 7 rbl. 50 kap., par egles — 6 rbl. asi. M.

No Tukuma. Schê pehdejâ laikâ laudîs parahdijusehs **neihsta nauda,** gan sudraba, gan selta, un it ihpaschi tirgus deenâs koti jausmanahs pee pirkschanas un pahrdoschanas, lai zaur schahdas naudas sanemschanu neiszeltos saudejumi, kuri dascham labam jo sahpigi sajuhtami. Starp neihsteem naudas gabaleem wiswairak sastopami 20 kap. gabali un selta 5 rubku gabali. Tâ par peem. pagahjuschâ zetortdeenas tirgû kahda lauzineeze, kalpone, kura apstahkku dehl bij peespeesta atwest uf tirgu preeksch pahrdoschanas 1 aitu un 1 zuhku, bija sanehmusi no pirzeja Schihda 2 selta 5 rubku gabalus, kuri abi bija neihsti. Nabadsites behdas bija jo leelas, kad winai pee naudas mainischanas pateiza, ka winas nauda ir neihsta un ka wina tikusi peekrahpta. Naw domajams, ka schis gadijums buhs pirmais un pehdejais, jo schee naudas gabali mahksligi pakaltaisiti un lauzineekeem, sewischki lauzineezehm gruhti isschkirt winus no ihstajeem. Gada skaitlis bijis 1898. Pehz krahsas wini isskatahs drusku tumschaki un ari beesaki par ihstajeem, bet zitadi — nauda, kas nauda. Neihstee 20 kap. gabali ir isschkirami tikai pehz skanas no ihstajeem, un usraksta pusê wahrdi leekahs esam treknaki, neká uf ihstahs naudas. Tapehz wajaga buht koti usmanigam pee naudas sanemschanas, lai issargatos no saudejumeem un nepatikschanahm. —h—

No Wentspils. Pilsehtas peeaugschana. Zik ahtri pilsehtâ ar dselszeła ustaisischanu wairojahs eedsihwotaji, leezina sekoschee skaitli: 1897. g. par wispahrigahs kauschu skaitischanas laiku Wentspilê bij 7132 eedsihwotaji, bet tagad jau 11,396, tâ tad diwu gadu laikâ eedsihwotaji pawairojuschees wairak par 4000. (K. G. A.)

No Pehrkones. Sawada „tautu-meita". ScheeJeenes saimneekam Reinim pahra nedeku atpakaľ tapa nosagtas kahdu nakti 3 gowis, kuras pehz ilgakas mekleschanas tapa beidsot useetas Amburgera nama sehtâ, Gintara eelâ. Leetu ismeklejot israhdijahs, ka gowis nosagusê — is aisslehgtas kuhts — aisweduse uf pilsehtu un pahrdewuse kahda scheJeenes zita saimneeka meita — kalpone. Newar wis leegt, pahrleeku „duhschiga" tautu-meita; tikai schehl, ka sawu duhschu un sparibu naw isleetojuse labakeem noluhkeem, bet likusehs uf sahdsibu, par ko nu ilgaku laiku — protams — wajadsehs lihst aiz restehm. P.

No Ruzawas. Pastara deena. Schinis deenâs kâ „Prib. List." raksta, Ruzawneekus mozijuschas leelas isbailes, jo isplatijuschahs baumas par pasaules galu. Daschi spreeduschi, ka leelâ swaigine kritischot no debesim, ziti runajuschi par sagaidamu semes trihzeschanu. Kahdas muischas kalpi sakrawajuschi maisôs wisu sawu labuminu, mihki radini un draudsini sagahjuschi kopâ un trihzedami sagaidijuschi sawu galu... Daudzi wehl lihds schim neesot apmeerinajuschees un droschi zerot, ka ne schodeen, tad riht — no wineem wairs nebuhs ne pehdu!... Nebuhs wehl leeki japeemin, ka zehlons tahdai behdigai parahdibai — isglihtibas truhkums. Daudzi ne naudu neprotot saskaitit un, pahrdodot prezes, palaischotees uf pirzeja godprahtibu. — Tomehr pret skolahm un isglihtibu tee esot leeli pretineeki!

No Jelgawas.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizâ no 17. lihds 24. Nowembrim. Zetortdeen 18. Nowembri pulkst. 6 wakarâ — bihbeles stunda; spred. mahz. pal. Weissmanis. Swehtdeen 21. Nowembri, kâ miruschu peeminescha deenâ: 1) Lauku draudsê deewkalp. pulkst. 1/210 no rihta; spred. mahz. Heintzs. 2) Pilsehtas draudsê deewgaldn. pulkst. 7 no rihta; deewkalp. pulkst. 2 pehz pusd.; spred. mahz. Reinhards. 3) Behrnu deewkalp. reformatu basnizâ pulkst. 1/21; mahz. pal. Weissmanis. — Lauku draudsê ussaukti: Teodors Karlis Neilands ar Annu Karolini Kruhmiņ; Martinsch Ramschs ar Darti Schulz; mirušchi: Katrihne Weifs, 63 g. w.; Dahwus Nika, 76 g. w.; Peters Danischewskis, 24 g. w.; Ans Seewalds, 56 g. w.; Amalija Lydia Elsa Latenberg, 1 g. 7 m. w. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Wilhelms Johans Bitzky ar Annu Sproge; Teodors Jeannots Ekus ar Karolini Lawisi Knaut; Jahnis Kukulinskis ar Elisi Mirksch; Martinsch Ramschs ar Darti Schulz; mirušchi: Lihse Reinhold, 73 g. w.; Lihbe Majewsky, 68 g. w.; Lawise Major, dsim. Putns, 50 g. w. —

Dahwanu preeksch jaunahs basnizas eenahzis no deewgaldneekeem — 13 rbl. 65 kap., bes tam wehl no Lihnas Stugrewitsch kundses — 5 rbl.

Jelgawas Latweeschu Beedribas teatris. Swehtdeen 14. Nowembri israhdija pehz Sweedru rakstneezes Alfhildas Agrell no Lejas-Kruhmiņa pahrstrahdato skatu lugu (pareisaki dramu) 2-wôs zehleenôs „Glahbts". Oskars Waltinsch, priwatbankas eerehdnis, palaidnigs un weeglprahtigs zilweks isturahs pret sawu seewu Mildu kâ ihsts pawehlneeks un neschehlneeks. Ne masak peenahkahs Mildai zeest ari no sawas wihra mahtes. Gimenê jau wairak gadus ruhgst naids, kuru gan seewa zenschahs no sawas puses apslahpet. Waltinsch zaur weeglprahtigo un isschkehrdigo dsihwi isnehmis waj pareisaki sakot issadsis no bankas leelaku naudas summu. No weenas puses ta jau ir useeta un Waltiņu draud sods un posts. Kâ glahbejs rodahs kafeers Milts, kas Mildai, wihram nesinot, eedewis kahdu leelaku naudas papihri — taisni tikdaudz, zik Waltinsch isnehmis. Bet Milda negrib aisdot naudu. Nu wihrs atrodahs winas rokâs. Pa to starpu nomirst wehl Waltiņam weenigais behrns. Iszekahs straujs wahrdu karsch, kurâ Milda iskrata sawu sirdi, panem sawa behrna lihkiti un — aiseet no wihra. — Wispahrigi redsams, ka sarakstitaja bijusi sem Ibsena „Noras" eespaida. Muhschigee prahtojumi un sarunas padara lugu par nepanesami garlaizigu — sewischki pirmo zehleenu un wajaga leelas isturibas, lai to noskatitos lihds galam. Akteeri bij darijuschi wisu, lai luga daudz mas isdotos. Sewischki Wahrpas jkdsei peenahkahs leela atsiniba, ta bij sawu lomu sapratusi un ispildija to teizami. Puhpol jkdsei no sahkuma nemas lahga negribeja weiktees, bet wehlak ta deesgan brangi tehloja. Leepina kgs spehleja ar pasihstamo ismanibu, kaut gan wairak nopeeknibas un stingruma tam koti labi buhtu noderejis. Loti labi mums patika Ehrgla kgs, sewischki jauki winam isdewahs skats ar Mildu. Ari masakahs lomas tika deesgan peeteekoschi spehletas. Publika lugu usnehma koti wehsi. Otra bij dseesmu luga: „Palihgs ihstâ laikâ." Schini lugâ eepasinamees ar muhsu aktecreem kâ dseedatajeem; deemschehl tê bij manami daudz wairak skarbumi, nekâ pee tehloschanas Weenigi Puhpol jkdsei, kaut gan ne wisai stipra, tomehr deesgan mihliga un skaidra balss. Strautina kga Matihss bij ihsts „lehns" Latweescha tihps. Drawneeka kgs no sahkuma wareja buht bahrgaks, bet zitadi parejam buht ar wina pahrwaldneeku pilnâ meerâ. Israhde beidsahs pusnakti. Apmeklets bij widezi. R.

Malkas dahrdsiba. Lihds ar pahrtikas prezehm, ari malka uf scheJeenes tirgus, sliktâ zeła dehl bij nedsirdeti dahrga, sewischki masturigakeem kautineem, kuri newar asi waj pusasi uf reis eegahdat, bet kam japehrk wesmineem. Tâ pehrkot malka jasamaksâ otrtik dahrgi, kâ kad asim pirktu. Ar pirmo seemas zeku tad ari bij sawestis leels daudzums malkas, bet pirzeju ari netruhka un zenas nebij lehtahs. Sescha 6 pehdu pagalites maksaja 150—2 rbl. —t.

Dselszeku wilzeeni (sahkot no 15. Oktobra) ateet no Jelgawas uf Rigu: 8, 43 min. rihtâ, 4, 24 min. pehz pusd., 12, 36 min. nakti, bes tam swehtdeenâs un swehtku deenâs 9, 15 min. no rihta. Ateet no Rigas uf Jelgawu: 11, 30 min. deenâ, 2, 40 min. deenâ, 10, 55 min. wakarâ, bet tam festdeenâs un deenâs preeksch swehtku deenahm 11, 30 min. wakarâ. Ateet no Jelgawas uf Murawjewu (Moscheikeem): pulkst. 1 deenâ, 4, 8 min. pehzp., 12, 19 min. nakti. Ateet no Murawjewas (Moscheikeem) uf Jelgawu: 12, 53 min. deenâ, 9 wakarâ un 5, 42 min. nakti.

Nosoditi. Starp 29. Oktobri un 5. Nowembri no scheejeenes meerteesnescheem tikuschas nosoditas schahdas personas: Pirmâ pilsehtas kwartalâ: H. Sch. dehl netihribas maises pahrdotawâ un zeptawâ ar 15 rbl. waj 3 deenahm aresta; Fr. Fr. par to paschu pahrkahpumu ar 25 rbl. waj 5 deenahm aresta; J. B. dehl funu nefawaldischanas ar 5 rbl. waj 1 deenu aresta; J. A. dehl gorodowoja apwainoschanas ar 4 deenahm aresta (no 2. eezirkna meerteesnescha). Otrâ pilsehtas kwartalâ: J. S. un J. G. dehl meeratrauzeschanas uf eelas katrs ar 6 deenahm aresta; L. S. dehl eelas nenotihrischanas ar 15 rbl. waj 3 deenahm aresta; J. S. un H. W. dehl apakschkareiwju eelaischanas dsehreenu pahrdotawâs katrs ar 5 rbl. waj 1 deenu aresta (no 1. eezirkna meerteesn.). Treschâ pilsehtas kwartalâ: Fr. K. par to paschu pahrkahpumu ar 5 rbl. waj 1 deenu aresta (no 1. eezirkna meerteesn.). Zetortâ pilsehtas kwartalâ: G. J., A. J., L. J. un R. R. dehl trokschnoschanas uf eelas katrs ar 15 rbl. waj 3 deenahm aresta; A. A. dehl tahda Schihda peenemschanas, kam Kursemê naw brihw usturetees, ar 2 rbl. waj 1 deenu aresta; Fr. K. dehl meeratrauzeschanas uf eelas ar 5 rbl. waj 1 deenu aresta (no 1. eezirkna meerteesnescha). —.—

Sahdsibas. Pirmdeen 1. Nowembri Leelajâ eelâ № 17 dsihwojoscham J. M., kamehr tas no dsihwokla aisgahjis projam, kahds garnadsis issadsis naudas maku ar 10 rubl. un daschadas leetas, wehrtibâ par 10 rubleem. Aisdomas, ka sahdsibu isdarijis, krituschas uf semneeku F. E., kas tizis apzeetinats un nemts ismekleschanâ. — Otrdeen 2. Nowembri scheJeenes eemihtneeks M. Sch. sinoja polizejâ, ka winam pa to laiku, kamehr pats nebijis mahjâs, Palejas eelâ № 28 is blakus istabas issagti swahrki, kuru kabatâs bijuschi 30 rubl. skaidrâ naudâ. Aisdomas, ka sahdsibu isdarijis, krituschas uf semneeku A. J., kas tizis apzeetinats un nemts isklausinaschanâ. — Treschdeen 3. Nowembri Pasta eelâ St. namâ dsihwojoschâ semneeze A. B. sinoja polizejâ, ka wina turpat dsihwojoschai eemihtneezei L. S. eedewusi paglabat daschadas leetas wehrtibâ lihds 2 rubl., bet schi tahs pahrdewusi un naudu isschkehrdejusi; par noikumu tizis usnemts protokols. — Zetortdeen 4. Nowembri Lowsona fabrikas pahrwaldneeks sinoja polizejâ, ka winam no fabrikas issagtas daschadas dselsis un swari wehrtibâ 32 rbl. Aisdomas, ka sahdsibu isdarijuschi, krituschas uf diweem strahdneekeem, kas tikuschi apzeetinati un nemti ismekleschanâ. — Sestdeen 6. Nowembri Wezajâ eelâ № 6 dsihwojoschâ semneeze L. W. sinoja polizejâ, ka pee semneeku kahrtas peederoschee wihrs un seewa J. un A. F. winu apmeklejuschi ar launu nodomu, tad to situschi un winai atnehmuschi naudas maku ar 8 rbl.; par notikumu tizis usnemts protokols. —.

Kauschanahs. Peektdeen 5. Nowembri ap pulksten 8 wakarâ Katolu eelâ kahdâ schenkî starp 3 semneekeem R. B., L. L. un A. W. bija izsehlusees kauschanahs, pee kam tee wisi trihs dabuja wahrigus eewainojumus, tâ ka tos wajadseja nowest uf slatplazi. Par notikumu tizis usnemts protokols un leeta tikusi nodota ismekleschanas teesnesim. —.—

Nogalinats behrns. Peektdeen 29. Oktobri otra kwartala pristaws dabuja sinat, ka ahrlaulibâ peedsimuschais scheJeenes maspilsones W. N. B. trihs mehneschus wezais behrns, kas tizis nodots maspilsonei A. A. preeksch audsinaschanas, 26. Oktobri nomiris. 31. Oktobri no pilsehtas ahrsta isdarità ismekleschana peerahdijuse, ka behrna eekschâs tikuschi atrasti masi, melni graudi, no kam esot domajams, ka behrns tizis nogalinats zaur swina gisti. Pakalismekleschana tikuse nodota ismekleschanas teesnesim.

Wisjaunakahs sinas.

Kreewu telegr.-agentura.

Peterburgâ, 14. Nowembri. Anglijas pilnwarneeks pasinoja Kreewijas Keisara waldibai, ka Anglijai no 1899. gada 29. Septembra (11. Oktobra) ar Deenwid-Afrikas brihwwalstim esot karsch.

Peterburgâ, 14. Nowembri. Eekschleetu ministra palihgs, senators barons Uekskülls v. Güldenbandts, eezelts par Walsts padomes lozekli, atstahjot par senatoru.

Pekinâ, 25. (13.) Nowembri. Lihungtschangs eezelts par tirdsneezibas ministri.

Londonâ, 25. (13.) Nowembri. Pehz „Reutera ag." jaunakahm sinahm Ledismitas garnisons isturotees neparasti rahmi un tiklab kâ nemas wairs neatbildot Buhru artilerijai. Buhru generali zerot, ka Ledismita lihds nedeľas beigahm buhs wineem rokâ.

Londonâ, 25. (13.) Nowembri. „Daily News" dabujuschas sinat is Kwinstaunas, ka Buhri ejot uf Sterkstromas pusi. — „Times" stahsta, ka 24. (12.) Nowembri pee Wilowgrendschas, Estkortas tuwumâ, notikuse zihna, kurâ Buhri atsituschi Angkus atpakaľ. Generalis Gildjards pawehlejis saweem pulkeem, atkahptees uf Estkortu. Angkeem krituschi trihs, eewainoti 44 wihri.

Londonâ, 27. (15.) Nowembri. „Times" dabun schahdu sinu is Kwinstaunas: Buhri eenehma Barkli-Istu. Wini pee tam eeguwa 300 slintes un koti daudz schaujamâ materiala.

No Kapschtates sino: Buhri wakar eenehma Stornbergu.

Kugneeziba.

Sinas par Latweeschu kugeem. Concordia, kapteinis Jendse, 9. Okt. Leithu atstahdams, 29. Okt. eegahjis Leepajâ. Jacob, kapt. Behrsinsch, 26. Okt. posts no Westerwikas uf Angliju. Seedonis, kapt. Ertinsch, zelâ no Grangemouthas uf Rigu, 29. Okt. gahjis Kopenhagenai garam. Uf Eljeneres reida metuschi enkuru Lilly, kapt. Leelmeschs, 16. Okt. no Rigas uf Grangemouthu iseedams un Uku, kapt. Birks, 17. Okt. no Rigas uf Cardiffu isbraukdams. Alexander, kapt. Kuhwalds, 7. Okt. no Rigas uf Inverneju iseedams, 27. Okt. metis enkuru uf Kopenhagenes reida. Leepajâ eegahjuschi 1. Nowembri Anna Greeta, kapt. Grünbergs, Puhkis, kapt. Preede, Regulus, kapt. Peets, Antares, kapt. Skabinsch, Anton, kapt. Apse. Jadwiga, kapt. Krauklе, no Exmouthas isbraukdams, 1. Now. sasneedsis Fowey. Sweiks, kapt. Ansons, gataws iseet no Leepajas uf West-Hartlepoolu. Talis, kapt. Rosenfelds, no 17. Sept. zelâ no Kronschtates uf Perthu, mekledams ehnu, 28. Okt. eegahjis Grimstadê, kâ patwersmes ostâ. Europa, kapt. Osolinsch, 26. Sept. no Rigas isbraukdams, 2. Now. sasneedsis Midlesbro ar suhzi. Janow, kapt. Ehrmans, 21. Sept. no Newcastles isbraukdams, 20. Okt. eegahjis Tavirâ. Baltzer, kapt. Melbards, Corku atstahdams, 26. Okt. nonahzis Newportâ. Anna Maria, kapt. Gertners, no 28. Okt. atrodahs zelâ no Steges uf Faroe. Catharina, kapt. Tschakste, 28. Okt. isgahjis no Methiles uf Colbergu. Ans, kapt. Puhlinsch, 1. Now. atstahjis Newhaveni, uf Newportu eedams. Puhlis, kapt. Andrizs, no Rochefortas braukdams, 27. Okt. eegahjis Cardiffâ. Alcor, kapt. Breinkopfs, 2. Now. atstahjis Leepaju, uf Carlscronu dodamees ar ellas rauschcem. No Rigas isgahjuschi 30. Okt. Gustav, kapt. Sielemans, uf Stoktonu, Roja, kapt. Krastinsch, uf Sunderlandi; ostâ eenahkuschi 2. Now. Polana, kapt. Otmans, Indrikis, kapt. Krasts, Seedonis, kapt. Ertinsch. No Kolkasraga wehsta, ka kahdas 20 werstis no Mas-Irbes 21. Oktobri redsets kahda sehgelkuga wraks, ar nozirsteem masteem. Circus, kapt. Dreimans, no Sunderlandes braukdams, 31. Okt. nonahzis Klaipehdâ, kur peenehmis lahdinu uf Grimsby. Mateus, kapt. Martinkalns, 4. Okt. no Kotkas isbraukdams, 4. Now. eegahjis Bonesâ. Emma, kapt. Pichels, no 2. Now. atrodahs zelâ no Wentspils uf Sunderlandi. Dsimtene, kapt. Lipsbergs, no Leepajas iseedams, 5. Now. nonahzis Flensburgâ. No Rigas isgahjis 5. Now. Andreas Weide, kapt. Lauters, uf Newportu Monu. Woldemar, kapt. Freimans, no Gotenburgas braukdams, 3. Now. eegahjis Leepajâ. Katrina, kapt. Tschakste, 28. Okt. Methili atstahdams, 6. Now. eegahjis Colbergâ. Noas, kapt. Jehka, 6. Okt. no Rigas isbraukdams, 6. Now. nonahzis Leithâ. Botania, kapt. Behrsinsch, 26. Okt. Londonu atstahdams, 6. Now. sasneedsis Cardiffu, kur eenem ogku lahdinu uf Bermudu, Amerikâ. Anna Maria, kapt. Gertners, no Steges isbraukdams, 29. Okt. sasneedsis Faroe, kuru atstahjis 4. Now., uf Drammanu dodamees. Sihens, kapt. Weinbergs, no 5. Now. atrodahs zelâ no Cardiffas uf Lisabonu. Lucinde, kapt. Rusmans, 6. Okt. no Rigas isbraukdams, 3. Now. nonahzis Burntislandê. Gubernator Sinowjew, kapt. Werners, 3. Now. atstahjis Alloa, uf Demeraru, Amerikâ, dodamees. Marcus, kapt. ?, no Leepajas iseedams, 4. Now. nonahzis Bonesâ. Paulus, kapt. Tschulkstens, no Gotenburgas 1. Okt. isposdamees, 4. Now. eegahjis Warkworthâ. Rigas ostâ eenahkuschi 6. Now. Kursemneeks, kapt. Muzneeks, no Newcastles un Carl, kapt. Jago, no West-Hartlepooles. Mosus, kapt. Breinkopfs, no Gotenburgas iseedams, 5. Now. nonahzis Leepajâ. Silvanus, kapt. Tomels, 5. Now. isgahjis no Leepajas ar kliju lahdinu uf Ystadi. Nicolai, kapt. Jekabsons, kursch 2. Oktobri isgahjis no Kronschtates ar ellas rauschu lahdinu uf Montrosi, zelâ saudejis preekschstengi, kliwerbomi un t. pr., kalab kugis, kâ no 2. (14.) Nowembra no Kristiansandes wehsta, 31. Oktobri eegreesees Klewenes ostâ. Banga, kapt. Wihtols, 2. Now. atstahjis Faversham, uf Rigu nahkdams. Mersragzeems, kapt. Dambergs, isgahjis no Weymouthas un 3. Now. nonahzis Portlandê, kur eenems lahdinu uf Belfasti. Linda Morgenroden, kapt. Lasis, 6. Okt. no Rigas iseedams, 4. Now. nonahzis Boulognê. Delân, kapt. Oschmuzneeks, 3. Now. isgahjis no Fowey uf Sevillu. Lotus, kapt. Onno, 3. Now. atstahjis Cardiffu, uf Paru, Brasilijâ, dodamees. Nimrod, kapt. Andersons, 21. Julijâ Santa Anna, Amerikâ, atstahdams un 14. Oktobri Queenstownai garam braukdams, 6. Nowembri nonahzis Rotterdamâ. — Kahds no dsimtenes sehgelkugeem G., kapt. L., 5. Oktobri isgahjis no Newcastles uf Rigu, kuru ostu wehl lihdzschim naw sasneedsis, jebschu gan wairaki kugi, kuri no Newcastles kreetni wehlaku isnahkuschi, jau sasneegušchi Rigas ostu. Juhrneeku aprindâs sahk turet nopeetnas baschas par kuga G. likteni. Daschi saka, ka jau preeksch ilgaka laika mineto kugi esot redsejuschi Kategatâ. — Capella, kapt. Ausans, 4. Nowembri eegahjis Leepajas ostâ. (B. W.)

Tirgus sinas.

Rigâ, 13. Nowembri. Labibas tirgû agrakais gurdenums. Rudsi, Kreewu, 120 mahrz. smagi 73—75 kap. pudâ. Kweeschi, Kreewu, 128 mahrz. smagi 90—92 kap. pudâ, Kursemes 73—90 kap. pudâ. Meeschi, schahweti, 100 mahrz. smagi, 75 kap. pudâ, Kursemes 72—75 kap. pudâ, Kreewu, 108 mahrz. smagi, 74 kap. pudâ. Ausas, Kreewu 56 kap. pudâ, labakahs 58—70 kap. pudâ, schahwetahs 57—58 kap. pudâ. Linsehklas, weenkahrschahs 144—150 kap. pudâ, stepju sehklas 150—152 kap. pudâ. Kanepju sehklas 117 kap. pudâ.

Leepajâ, 15. Nowembri. Rudsi, 120 mahrz. smagi, 70—75½ kap. pudâ. Ausas 58—68 kap. pudâ. Griki 83 kap. pudâ. Sirni 70—78 kap. pudâ. Linsehklas 148—151 kap. pudâ. Kanepju sehklas 120 kap. pudâ.

Wehstules un atbildes.

Mahz. N. S—ê. Bij jau nodrukats aisrahdijums no zitas puses, kad Juhsejais peenahza. —

Ezdewejs un atbildigais redaktors: **Dr. A. Bielenstein**
Redaktors: **J. Weissmanis.**

Дозволено цензурою. Рига, 15-го Ноября 1899 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

S l u d i n a j u m i.

Rundales pagasta walde dara finamu, ka 4. dezembrî sch. g. tiks **eepirkti 296 mehri rudsu** un tadehł usaizina pahrdewejus ar labibas prowem minetâ deenâ pulksten 12 deenâ eerastees pagasta weetneeku sehdê dehł salihgschanas. Rudseem jabuht schahweteem un ne weeglakeem par 112 mahrz.

Rundalê, 12. nowembrî 1899. g.
(№ 1982.) Pag. wez.: Lemes.
(S. W.) Skrihw.: Bergmans.

Dr. Hirschberg,

Jelgawâ, Skrihweru eelâ № 4, peenem eekschkigas un ahdu flimibas.

Mescha pahrdoschana.

30. Nowembrî sch. g. pahrdos wairaksolischanâ, majakâs dalâs pee **Jennas muischas** peederoscho (krona meschafarga Sutte tuwumâ) balku un malkas meschu. **Jelgawâ Latw. Beedribas telpâs** pulkst. 12 pusdeenâ. Augschâ minetu meschu meschafargs **Grube** pahrdodamos gabalus nedelu eepreeksch eerahdîs un ari eedalischanas un wehrteschanas sihmes isdalîs pahrdewejs:

J. Heyster, tirgotais, Jelgawâ.

Skolotaja palihgs

tuhlit wajadsigs **Eezawas skolâ.** Japeeteizâs pee weeteja mahzitaja **R. Schulza** jeb skolotaja **J. Schitka.** — Adrese: Цр. почт. отд. Гросъ-Экау.

Dschnhkstes

basnizas skolâ

wajadsigs **otrais skolotajs.** Japeeteizâs pee skolas wadîtaja ehrgelneeka **T. Weidemana.**

Leel-Platones meschâ

teek no 1. dembera sch. g.

dedsinamâ malka

dalâs un no 2. Dezembra sch. g.

buhwkoki dalâs

pahrdoti.

Kaunas gubernâ, Rossienas awrinki, ar labeem nosazijumeem **pahrdod semes gabalus ar wisam ehkam.** Seme atronahs 9 werstes no Kelmu schahdschas un bankas parahds teek pahrwests uf spirzejeem. — Nosazijumus war dabut finat Kelmu sahdschâ pee **notarinsa Keschelisa,** kas prot ari latwiski. Kelmu sahdscha weegli aissneedsama no Schaulu stanzijas, brauzot ar dilischangsu, par ko jamaksâ 1 rublis.

Akziju sabeedriba

agrak

Frister & Rossmann

Weegla rihkoschanâs
Klusa un ahtra darbiba
Eleganta isskata

Wisu labakâs **schujmaschinas** Jelgawâ, pa lehtakam zenam dabujamas weenigi pee

J. Jegera,

grahmatu, rakstamu un sihmejamu leetu pahrdotawâ Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 9.

Wisu sistemu **schujmaschinu reparaturas** isdaru.

Smehketaju kungeem!

Tâ kâ Gondron-hilses naw wairs agrakâ wehrtibâ, tad zehlees prasijums pehz labahm un tomehr lehtam hilsem. Scho robu ispildit usnehmuschahs

Dim-hilses no

A. ⊕ N.

Bogdanowa

tabakas fabrikas noliktawas
Jelgawâ, Katoku eelâ Nr. 12.

Minetâs Dim-hilses ir is stempeleta frantschu papira, glihti strahdatas un dabonamas wairak lauku un pilsehtas bodês.

NB. Tâpat ari **ihstâs Zarskija hilses** (ar glihtu walsts ehrgli) un **Lichtensteina Automata-hilses** ir eewehlamas **Teizami papirosi: Electra 10 gab. 6 kap. un Barskija 10 gab. 3 k.**

---

23. Aprili 1900. g. teek pee Edwahles peederigahs **Ledikenu wehjasdzirnawas** ar aramo un plawas semi

isnomatas.

Nomneeki (jewischki melderi) war peeteiktees pee **E wahles muischwaldes** pahr Kuldigu.

Rawas muischas

augstu koku un **sakku dahrsi** uf renti teek atdots uf weenu jeb wairak gadeem. No Rawas lihds Leepajai 30 werstes, no Rawas lihds Leepajas-Aisputes dselszeła stanzijas Dunalkas, 5 werstes.

Tuwakas sinas pee Rahwas muischas waldes.

Kas wehletos dahrsu apskatit, tas lai astonas deenas to agrak peesaka.

Muhsu apgahdibâ isnahza un wisâs grahmatu pahrdotawâs dabujams

Baltijas Teesu Kalendars

1900. gadam.

Sastahdijis adwokats Fr. Karkluwalks.

Saturs:

Preekschwahrds. Pareistizigo kalendars. Kreewu Keisariskais Nams. Saules un mehnescha aptumschoschanâs 1900. g. Kalendarijs. Schinî gadâ buhs (skaitli is teesibu wehstures). **Wispahrigas kalendarija sinas** (ahrsemju waldneeki, swejneeku un medneeku kalendari, mehri un swari, daschadu walstju nauda Kreewu selta naudâ, pasta noteikumi, **jaunâ pasta takse,** tirgi u. t. t. **Spezialas „Teesu Kalendara sinas:** Tschinu tabula Kreewu walsti. Kreewijas ordeni. Kreewijas ministrijas. Sodu tabula. Kreewu walsts Likuma krahjuma (Swoda) saturs rahditajs. Kanzlejas takse Baltijas gubernu krepostnodalâs. Dsihwoku nodokkis.

Peelikums:

Raksti is teesibu sinatnes. I. **Par prahwoschanâs kahrtibu meerteesâs un pagasta teesâs.** Par peekritibu ar kompetendenzi. Rakstu eesneegschanas kahrtiba un termini. Alfabetisks terminu rahditajs. Par luhgumu raksteem un suhdsibâm. Daschu dokumentu paraugi (starp teem raksts no swehr. adw. J. Kalnina: kwihtes un paradraksti). Teesu isdewumi, poschlinas u. t. t. Atlihdsiba teesu darbineekeem (adwokateem, notarijeem, pristaweem). Par schtempelnodokli. Iswilkums is nosazijumeem schtempelmarkam. II. **Widsemes un Kursemes teesu eestahdijumi.** Widsemes latweeschu dalas augstakas teesas un teesneschi. (Rigas apgabalteesa, meerteesas un konsistorija). Kursemes gubernas teesas un teesneschi (Jelgawas un Leepajas apgabalteesas, meerteesas un konsistorija). Widsemes un Kursemes semneeku teesas (semneeku wirsteesas un semneeku leetu komisari). Rigas eewehrojamako eestahschu adreses. III. **Daschadi raksti.** Pirmais semneeku likumu mehginajums Kursemê. Is Baltijas teesibu wehstures no M. Skrusischa. Par kreditu, no adwokata J. Purgala. Jaunais likums par tirdsneezibas un ruhpneezibas nodokli (wehsture; likuma saturs; nolikumi, kas sihmejas uf laukſaimneezibu). Jaunais likums par mehreem un swareem. Nekologi: 1) prof. Dr. jur. Karlis Eidmans; 2) meerteesnesis N. A. Esche; 3) adwokats Fr. Bergmans; 4) swehr. adw. J. Friedemans; 5) Stud. jur. J. Guhbe. IV. **Iswilkums is daschcem raksteem is teesu sinatnes.** Pilsonu kahrta Baltijas gubernâs. Schtempelu nodokku likuma projekts. Par kriminalleetu sawstarpigo isbeigschanos. Sodi par lopu mozischanu. Sods par ahtru un neusmanigu braukschanu. V. **Laulibas pahrkahpeja.** Nostahsts no N. S. Leskowa. Latwiski no Seemzeeschu Marijas. VI. **Eewehrojamas prahwas un notikumi.** 1. Kriminalprahwas. Kukulu nemschana un wiltoschana. Pagasta teesnescha grehki. Swehrisks slepkawiba. Brahla slepkawa aiz mantkahribas. Slepkawiba apgabalteesas preekschâ. Paschnahwiba aiz neatkautas mihlestibas. Dedsinaschana ar noluhku tikt aissuhtitai uf Sibiriju. Tihpisks auglotajs semneeku widû. Wiltots behrns. Nepateesas leezibas doschanas augli. Jhsta behdu luga is dsihwes. Krogâ derets kalps. Pagasta wezakâ apwainojums zaur pagasta skolotaju. Awischu sinotajs teesas preekschâ. Pasihsti wismaz sawas kahrtas un amata likumus! Augsts kungs prahwâ pret sulaini dehł tihra neezina. Nikiga telefona dahma. Salamana spreedums jeb taisna un schehliga teesa. 2. Ziwilprahwas. Literariska prahwa. Interesants paradums pirkschanas un pahrdoschanas lihgumôs. Atlihdsiba par wefelibas sabojaschanu uf dselszeła. Lutertizigo kestera teesibas uf kestera semi. Teesas spreedums par Kursemes mahzitaju muischu zeku taisischana nastam. Sahpiga skolas nauda par schtempelnodokla noteikumu ne-eewehroschanu. Neislaustu akmenu apkihlaschana. Pateiziba ahrstam par dsihwibas isglahbschanu. VII. **Daschadi aisrahdijumi.** a) Pagasta amata wihreem (instrukzija preeksch pagasta amata wihru wehleschanâm; inwentara apmehrs, ko nedrihkst pahrdot; atlihdsiba par kihlaschanu Kursemê u. t. t.). b) Skolotajeem (10 aisrahdijumi). c) Beedribâm. d) Linu tirgotajeem. e) Saimneekeem (Kursemes masgruntneezibas apsargaschana; semes robeschu islaboschana; kontrakta neisdoschana un atzelschana; mahju dalischana u. t. t.). f) Kareiwju buhschanas (aisrahdijumi; starp teem aisrahdijums teem, kas wehlâs eestahtees par sawwalneekeem kara deenastâ no Ed. Kampara). g) Dselszeła pasaschcereem. VIII. Widsemes un Kursemes pagasti alfabetiskâ kahrtibâ (pag. nosaukums, oprinkis, meerteesnescha eezirknis, pag. teesas eezirknis, pasta adrese, pag. nosaukums kreewiski un wahziski). IX. **Adreses.** X. **Sludinajumi.**

Makſâ 40 kap., pa pastu peesuhtot **48 kap.** (ari pastmarkâs).

W. Allberga

grahmatu pahrdotawa.
Rigâ — Aisputê.

Peterburgas tikai wispirma labuma

gumijas galoschas

eeteiz

Brahlu Hall agrak Schweisina

wadmalas un manufakturas pretschu pahrdotawa
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 14, Jelgawâ.

Nupat isnahkuse:

Wispahriga laika grahmata

1900. gadam,

sem **Swahrgulu Eduarda** redigijas,
Andreja Ausina apgahdibâ.

Saturs:

1) Luteranu un katoku kalendarijs. 2) Kreewu keisariskais nams. 3) Eewehrojami notikumi is wehstures. 4) Apsweizinajums jaunâ gadâ. 5) Ahrsemju waldneeki. 6) Tirgi Widseme, Kursemê un Leischôs. 7) Swejneeku kalendars. 8) Medneeku kalendars. 9) Mehri un swari. 10) Pasta un telegrafa takses u. t. t.

Peelikumâ:

Diwi stahsti, weens no Mesischa, otris no Sauleescha. Dsejoli no Swahrgulu Eduarda, Fr. Plostneeka, Teodora, Mesischa, Sauleescha un ziteem. Domu graudi un anekdotes ar bildem.

Makſâ 10 kap.

Atkalpahrdewejeem labs rabats.

Leelumâ dabujama **Gemuta (Reinberga) grahmatu drukatawâ Jelgawâ, Katoku eelâ № 32.**

Pusseneeku

logu glabsi

un

glahschu dakstinus

peedahwâ

J. S. Parügina mantineeki,

ihpaschneeks **A. Artemjews,** Jelgawâ,
96. sem kolonadeem 96.

Nupat isnahza un leelakôs grahmatu weikalôs dabujami:

Agronoma J. Bissenieka

Leelais un Masais

Laukſaimneeku Kabatas Kalendari

un

peesihmju grahmata

1900. gadam.

Uf daudskahrtigu wehleschanos abi schogad paleelinatâ formatâ.

Kalendaru saturs, kâ jau ikgadus loti plaschs, ar pilnigu **pareisu** kalendariju, wisjaunakam pasta un telegrafa sinam un nosazijumeem, pareisam tirgus sinam, wisadeem mehru un swaru kâ ari naudas un ziteem salihdsinajumeem, plaschu nodalu peesihmejumeem u. t. t.

Leelais Kabatas Kalendars satur dej tam wehl: **Rokas grahmatu laukſaimneekeem,** kura pildita ar loti bagatu saturu un ir **ikweenam laukſaimneekam nepeezeeschama.**

Leelais Laukſaimneeku Kabatas Kalendars kopâ ar **„Rokas grahmatu"** makſâ waſka ahdas wahkôs eeseets 40 kap., zeetôs drehbes wahkôs ar seltitu usraksfu glihti eeseets 55 kap.

Masais Laukſaimneeku Kabatas Kalendars satur wisu to paschu ko „leelais", isnemot „Rokas grahmatu" un makſâ: waſka ahdas wahkôs eeseets 20 kap., zeetôs drehbes wahkôs ar seltitu usraksfu glihti eeseets 35 kap. Par pastu issuhtot (ari pret pastmarkam) makſâ suhtischana „leelajam kabatas kalendaram" 10 kap., „masajam" 6 kap., ja wehlâs apdroschinat, tad 7 kap. wairak.

Leelumâ dabujami ar rabatu atkalpahrdewejeem **Rigâ,** Brigadera kunga grahmatu pahrdotawâ (Berga basarâ) un **Jelgawâ,** Katoku eelâ № 46,

„Semkopja" ekspedizijâ.

D. Brandta ahdu-gehretawas ihpaschneeks D. Schachts Jelgawâ, Lilienfelda eelâ № 12.

Eepreeksch **D. Brandta ahdu gehretawa,**

Jelgawâ, Lilienfelda eelâ № 12, **pee Efera wahrteem.**

peenem preeksch

mihtna ahdu

pagatawoschanas daschadas ahdu sugas, kâ: **wehrscha, gowî, sirga, teła, aitas, zuhkas, suna, kasas** u. t. t. Tâpat ari isstrahdâ tâ sauzamas

kaschoku ahdas

kâ: **breescha, stirnas, lapsas, ahpscha, seska, aitas** u. t. t.

Wisas schihs ahdu schkiras un dsenauksnes ahdas teek pehz katra wehleschanas glihti un pa mehrenâm zenâm isgatawotas.

Turpat dabonama

wilna, kâ ari wislabakâs pastalas

un zitas **ahdu prezes** par wislehtakâm zenâm.

Augstzeenibâ **D. Brandta** pehznahzejs

D. Schacht.

L. M. Arensteins,

apteeku pretschu, krahsu, kimikaliju, oschamo sahłu un gumijas pretschu pahrdotawa

Jelgawâ, Katoku eelâ № 3.

Peedahwâ: **klorkalki, sahbaku smehri** preeksch sirgu nageem, ratu un sirgu leetam; **waselinu** — dseltenu, baltu un melnu. **Prowanses eku, kokeku, rapschu eku, dedsinamo eku, maschinu eku, linu** un **kanepju eku, koka spirtu** preeksch dedsinaschanas un puleereschanas, **lihmi** u. t. t. **Seera** un **sweesta pehrwi, seera ekstraktu, seera** un **sweesta papiri** rulôs un lapâs; **stanioln,** wisadas **wirzas, safranu, kardamomu** u. t. t. Bes tam peedahwaju **gumijas** un **kirurgiskas prezes** preeksch medizinisku, kihmisku un teknisku bruhku, kâ ari wisas sortes **gumijas** un **glahschu sprizes, brukas, wehdera** un **nabas bantes, gultas schihberus, gumijas gultas palagus, ledus makus, mahtes sprizes** un **spregelus, dsirdes rores, eedwaschoschanas aparatus, medizin-pinseles, gaisa rinkus** un **spilwenus,** wisus **termometerus, peenapumpjus, gumijas sihdamos, behrnu pudeles, gumijas sekes, apseenamos,** daschadas **glahschu rores** preeksch twaika maschinam un wihna destilaturam u. t. t. Daschadas **lihmes** preeksch wisadu leetu klebeschanas, lihmeschanas un kiteschanas. **Pastilas** preeksch daschada **likeera, schnapsa** un **limonades** paschtaisischanas. Leelâ iswehlê **smarschotas** un **medizinas seepes, ohsdekolonju, odehri, sobu pulweri, sobu seepes, sobu uhdeni (odol), tauku** un **reis-puderi, lanolina, glizerina, iris** un **behrsu krehmu, matu uhdeni, galwas, sobu** un **nagu birstes** u. t. pr. u. t. pr.

Lehtakâs zenas. Laba preze un laipna apkalposchana.

Sawâ no manim dibinatâ pirmâ

istabas-meitu skolâ

Jelgawâ un no manim Rigâ un Jelgawâ dibinatâ pirmâ

schnitu sihmeschanas un peegreesch. skolâ

war ikdeenas **jaunas skolneezes peeteiktees.**

Preekschneeze **M. A. Brachmann,**
48. Jelgawâ, Katoku eelâ 48.

Wisâs grahmatu pahrdotawâs dabonama schahda loti teizama grahmata:

Mahju skolotajs,

jeb:

Palihgs wezakeem pee kristigas behrnu audsinaschanas.

Latweeschu behrnu wezakeem sarakstits un dahwinats no

O. Platscha.

Makſâ **50** kap.

Wisâs grahmatu pahrdotawâs dabonamas:

J. Palewitscha

Dseedaschanas mahziba

tautas skolâm.

Otrs pahrlabots un papildinats isdewums.

Zena **40** kap.

J. F. Steffenhagena un dehla apgahdibâ, Jelgawâ.

Wisjaukakâs

pasaginas

ar **daudz bildem** puschkotas, sazeretas no **H. C. Andersena,** tulkotas no **Fr. Mekona.**

Zena **60** kap.

J. F. Steffenhagen un dehls, Jelgawâ.

Pawahru grahmata

pehz ismehginajumeem sastahdita

no kahda teizama pawahra.

Zena **1** rubli.

Zilweks.

Pehz

profesora Dr. Karła Ernsta Bocka ar sihmejumeem.

Tulkojis

stud. med. K. Buschs.

Makſâ **glihtâ wahkâ** eeseeta **50 kap.**

Zeen. mahzitaju kungeem!

Pee **J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ** isnahza:

Sihmes

par peeminu eeswehtischanas deenai.

40 gabali leelakâ formatâ 75 kap.
40 „ masakâ formatâ 50 kap.

SpredikU

grahmata

no

Leel-Auzes draudses mahzitaja

J. W. Sakranowicz,

dabunama wisâs leelâs grahmatu bodês un makſâ

eeseeta 1 rubl. 75 kap.

---

6 gadu wezs sirgs

ar federu rateem ir pahrdodams Konstantina eelâ № 16 pee K. Jörna. — Turpat war peeteiktees

weens puisis.

Дозволено цензурою. Рига, 15-го Ноября 1899 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

(Tê klaht 3 peelikumi.)